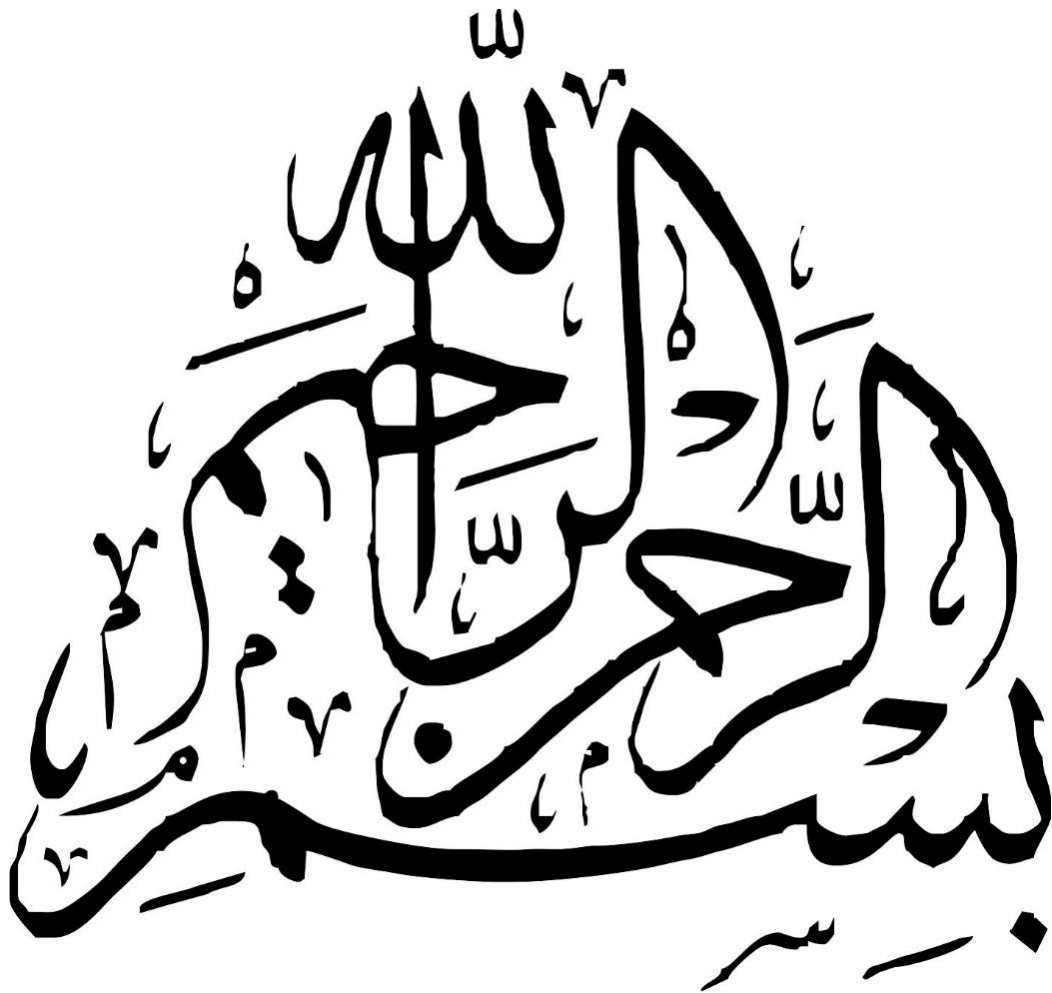

رازونه

Ketabton.com

(لیکونکی: احمدشاه پوپلزی)

د کتاب پېژندنه

|||||

د کتاب نوم: رازونه

ليکونکی: احمد شاه (پوپلزی)

کمپوز: احمد شاه (پوپلزی)

ډيزاين: احمد شاه (پوپلزی)

ناشر: احمد سمير "پوپلزی"

د چاپ شمير: 1000 ټوکه

د 1382 هجري شمسي کال د میزان د میا شتي 26 نيټه

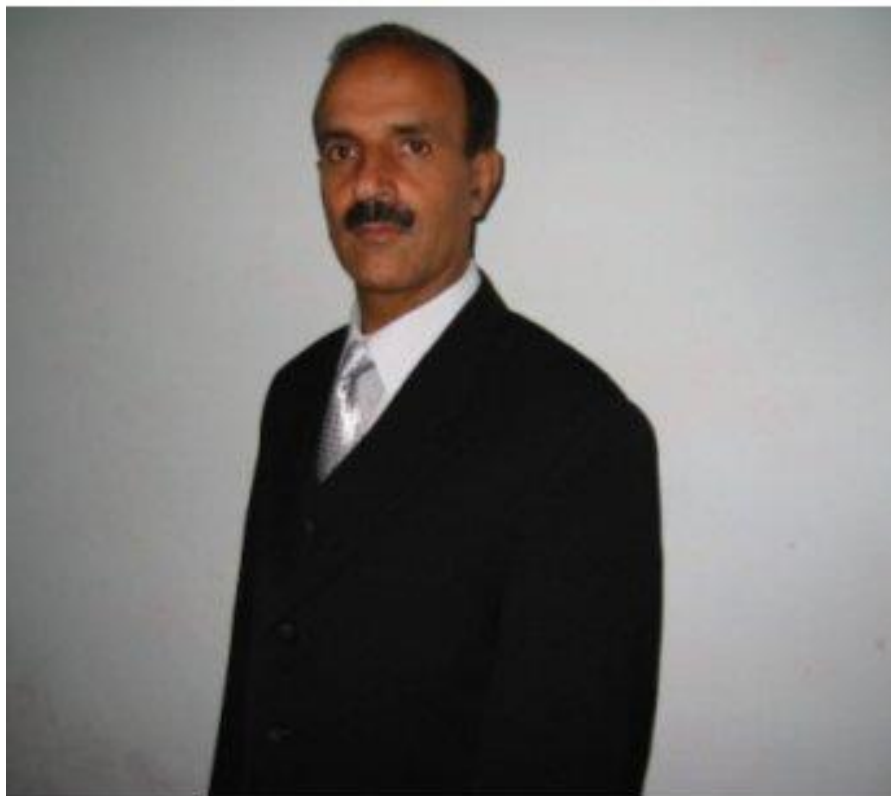
پيښور، پاکستان

د چاپ حق محفوظ دي

د خپل گران پلارد ارواح خوښی په خاطر

شروع د سرطان 3 خاتمه د میزان 18

ستاسي د نیکو هیلو او نظریاتو په هیله

احمدشاه (په پهلوي)
د الاهي ارشاداتو مفسر
د پښتنو د ادبي تاريخ سپاهي
شاعر، ليکوال او نقد گير

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه

د پروردگار عالم د هغه بې شمارة رحمتونو او مهربانيو څخه چې پخپلو بندگانو يې لري پخپل نوبت شکر کاږم . په ډير فخر او سر لوړي سره الاهي هغه تحفه چې د قرآن پنوم ياديري پخپل غيږ کي د زړه په سرداسي ټينگه نيسم چې د زړه ټول حرکات مي د قرآن د جملوسره ملحق سي . په سترگو مي هغه مبارک ارشادات چې د قرآن په سپيڅلو صفحاتو کي په زرينه توگه ليکل سويدي وليدل سي . په غوږونو کي مي هغه آوازونه طنين ادازسي چې د حضرت

بلال (رض) دخولي څخه اوس هم د هوا په امواجو کي په حرکت کي دي او وي به . پلاس مي هغه قلم را واخيستل سي او په گوتو مي هغه څه وليکل سي کم چي درسول الله (ص) دخولي څخه راوتي وه ډير د شکرځای دي چي نن بيا داسلامي ارشاداتو پر بنسټ ولاړ هغه قوانين چي د حق او حقيقت ته داب لري و خپلو گرانو ويونکو اومينه والو ته په ډير شوق او ذوق سره په داسي حالت کي وړاندي کوم چي د هجرت څه د پاسه نولس کاله کيږي .

په دې کتاب کي حتي الوسع کونښن سویدی داسي مسائيل اوسوالونو ته جواب راوکښل سي چي د جامعي د روزمره اوحادو موضوعاتو د پاره څه ناڅه درک او فهم پيدا کړل سي زياته برخه ددې کتاب په نقلونو او کيسو باندي ولاړه ده که څه هم مور دانقلونه په پوره ډول او پوره حالت سره نه دي بيان کړي خو بيا مو هم دومره کونښن کړيدي چي اصلي مقصد او هغه څه چي زموږ مقصد دی د دې کيسو څخه هغه و خپلو گرانو ويونکو ته په ساده اولنډو الفاظو کي وړاندي کړو . دلته ټول جوابونه دقرآن پاک په لارښوونه اودالله (ج) دخاص استازي حضرت محمد (ص) په رهنمودونو غني سویدی . مور دا کتاب په دې خاطر د کيسو او افسانو څخه جوړ کړو چي زموږ گران مينه وال خپل ځان او خپل ذهن اندازه کړي چي څومره دمعلوماتو په درلودلو سره غني دي بعضي داسي مسائيل په ذهنونو کي په غلط فهمي سره ځای په ځای سوي وي چي د هغو اټکل اکثره حقيقت ښکاره کيږي . خو په اصل کي داسي نه وي . زموږ هدف دلته دداسي مسائيلو د حل او روښانه کيدو څخه دی . په دې لاره کي هر هغه په اسلام مين وروراو خورچي وکولای سي د خلقو په ذهنونو کي مثبت او سالمه څرگندونه ښخه کړي پروردگار عالم به ورته په دنيا او آخرت کي سربلندي او عزت ور په برخه کړي . خصوصاً په داسي شرائطو کي چي د حق او حقيقت څخه خلگ د تښتي وخواته لاره همواروي او يا خو د خپلي گټي په خاطر د بدعتونو لاري جوړوي په اين وان سره (په درواغو ، چل اوفريب سره) د خود ساخته (د خپل ځانه څخه په جوړسوي احاديثو اوبيځايه ويناگانو) زموږ په پاک اوسپيڅلي دين کي داسي کرغيږن نشرات خپروي چي دضعيف البنيه او سست ايمان په کسانود پاره د قبلیدو چانس برابر کوي . په دې لاره کي د ټولو منورو علماوو، دانشمندانو اوسپيڅلو مسلمانانو څخه داهيله کوم چي خپل ايماني او وجداني مسئوليت په نظر کي ونيسي هغه دساييس او اسلامي ضد تگ لاري چي دعوامود فريب اوخطا ايستلو په غرض د کفراو الحاد له خواڅخه را منځ ته کيږي د علم او قرآني ارشاداتو په رڼاکي د نابودی کندي ته واچوي .

احمدشاه (پوپلزی)

دالاهي ارشاداتو مفسر

دپښتنو دادبي تاريخ سپاهي

شاعر، ليکوال او نقد گير

فکر او تدبر

وايي په تيره زمانه کي يو ډيرمشهوراو نامداره شخصيت وو. د ده دومره ددبده او قدرت وو چي د هغه وخت چارچاپيره ټول ژوندي موجودات د ده ترامرلا ندي وه او هيڅ کس سرکښي نه کول مرغانو هم په هواکي د ده د اجازي نه بغير حرکت نسواي کولای ټول بلبلان او پرندگان د ده په امر رغيدل او چپ پاته کيدل وحشي حيواناتو هم د ويري څخه هيڅ داسي کارنسواي کولای چي هغه د دې مشهور شخصيت د خبرتياڅخه ليري وای لنډه دا هر وخت او هر زمان چي به دا شخصيت تلئ اويا به يې سيراو سياحت کاوه نو د هوا مرغانو به دده پرسرباندي پخپل پرواز سره د لمر وړانگي پټولې بادونه ديوان او پيريانان ټوله دده ترامرلا ندي تيارسي ولاړوه ټول زيروح به دده تر شاه دلنښکر په توگه قطار قطار دريدل.

وايي يوه ورځ دا مدبره شخصيت چيري په گڼت وتلی ووکله چي بيرته راتلی وي ليدل چي يوه دانه مرغه په هواکي نسته ډير په غصه کي سو او امر يې وکړ چي کله دا مرغه راغلی ورته به سزاور کول کيږي ، په لحظوکي مرغه را ورسيدئ په ډير قهر ورڅخه پوښتنه وسول . چيري تللی وي ؟ مرغه چي ډير ويريدلی وو په ډيره عاجزي سره يې وويل :.باداره مامه وژنه ما تاته نن ورځ يو ډير عجيبه خبر راوړيدئ.

مدبره شخصيت ځني وغوښتل چي نکل وکړي مرغه ورته وويل ((کله چي زه ستادسترگو څخه پټ سوم ماداسي يوبنار وليدی چي هلته د هغه بنار واکداره ښځه وه او هغې په ټول ملک باندي حکمروايي کول ستا د ملک تر اداري لا ندي نه دي)).

مدبره شخص چي دا خبره واوريدل ډير په تعجب کي سومرغه ته يې وويل ((زه به درته خط وليکم هغه يوسه او ورته ورېې کړه))

مرغه هم هغه ومنل خط يې واخيستی او پخپل مشوکه کي يې ټينگ ونيوي هوا ته والوتی ، کله چي وهغه ښارته ورسيدی نو يې خط دمليکي يا د هغه ښار پادشاه چي ښځه وه په مخ کي واچاوه خپله بيرته په هوا سواو په يوه درخته کي کښې نستی کتل يې چي مليکه څه کوي ، مليکې چي خط خلاص کړاووې وايه پوه سوه چي دا کارد يوه عادي سړي نه دی . خپل وزيران يې را وغوښتل او دا احوال يې ورته و وايه . ددې ځای وزيران چي ډير جنگيالي او زورور خلگ وه ټولو و ويل ((مور څو اوداسړی وژنو او ملک يې ورته خراب کوو)).

مليکې خپل وزيران ددې کارڅخه منع کړل او هغوی ته يې و ويل ((تاسي فکر وکړی مور ته داخط اواخطارد يوه مرغه پلاس را ليرل سويدئ په دې کارکي حتماً لوی لاس سته اودا يو ساده کارنه دی د جنگ څخه به تيرسو او ددې کار دمعلومولو د پاره به زه خپله ځم اوگورم به چي دا څوک دی اوڅه غواړي)).

په هر صورت د مليکي او مدبرسپري تر منځ رابطه همدغه مرغه ټينگه کړه سفرأغازسوکله چي دمدرسپري ودربارته ورسيدل وي ليدل چي د اوبو په منځ کي يو تخت پروت دی چي بايد دا باندي کښيني وې غوښتل چي خپلي پاڅې راپورته کړي بوتونه وکاري او په اوبوگډه سي دا کارېې هم کاوه ، خومدبره سپري ورته وويل.

((رآخه دلته اوبه نسته اوبه تر ښيني لا ندي دي)) . کله چي دامليکه وتخت ته نژدې سوه هم هغه تخت ووکم چي ددې په خپل دربارکي ددې تر پښولا ندي پروت وودا بله يوه د قدرت بيلگه ددې مدبره شخص له خوا ورته وښودل سوه مليکه چي ډيره پوهه او هوشياره ځيرکه ښځه وه د بيرته رسيدو په وخت کي يې خپل وزيران را غوندې کړل تکراراً يې بيا ورته و ويل جنگ کمه فايده مور ته نه رسوي ددې پرځای چي خپل خلگ و وژنو بايد د صلح څخه کاروا خلو او خپل ملک خراب نه کړو پخپل عاقلانه تدبر سره يې وطن د بربادۍ اوانسان وژني څخه وساتي اودمدبره سپري سره يې د دوستي تړون لاس ليک کړ په نتيجه کي دواړه ملکونه سره يو او مضبوط هيواد سو.

سوالونه

1. ددې مدبره شخص نوم څه وو؟

2. دا مليکه څوک وه او نوم يې څه وو؟

3. ددې مرغه نوم څه شي دی ؟

جوابونه

1. حضرت سليمان عليه السلام.

2. بي بي بلقيس وه چي اول يې ولمرته سجده کوله (کافره وه) خو د سليمان عليهم السلام سره تر واده کولو وروسته مسلمانان سو.

3. په قرآن شريف کي د هُد هُد په نوم ولي مور يې دملا چرگک پ نوم يادوو.

نوټ

1. د دې قصې څخه تاسي څه مطلب واخيستی؟

2. د ژوندانه په کارونو کې باید د کمې لارې څخه کار واخلو؟

3. که د خپل عقل او تدبر څخه کاروا نه خلو څه به وسي؟

خدای تعالی (ج) په قرآن عظیم الشان کې فرمایي

((أياهنه كسان چي علم لري او هغه كسان چي علم نلري سره برابري؟))

هیڅکله نه سره برابر کېږي.

زموږ رسول اکرم (ص) فرمایي: ((علم زده کړي ځکه شرافت د انسان په علم او ادب سره دی په مال او دنیا سره نه

دی))

شرافت الا نسان بالعلم ولا دب لا بالمال والنصب) حديث نبوي)

د واده شپه

په تیره زمانه کې یونجار وو چې په ملک کې د قحطۍ او وچکالی له امله مجبوره سوخپل کورواکلي پرېږدي ديوې گولې ډوډۍ دگټلو د پاره بايد يو بل چيري مسافرت وکړي. هغه وو چې خپله بستره يې و تړله اود سفرموزې يې په پنبوکړې دکوره څخه يې د خدای په امانې وکړه او رهي سو. يوه کلي ته ورسيدۍ دځانه سره يې فکروکړچي شپه به دلته تيره کړم اوسبا به حرکت کوم. دلته په دې کلي کې هم د ژوند ټول اړخونه په ټپه دريدلي وه. يوخياط وو چې هغه هم غوښتل و يو بلي خواته سفر وکړي چانس ورته ياري وکړه د يوه نه دوه ښه دي سره ملگري سوه اوسهاردواړه رهي سول. پس له منزل وهلو بيا هم د خپلي شپې د تيرولو د پاره په يوه کلي کې ډيره سول. ددې کلي خلکو هم ډيرښه ژوند نه درلود، يو زرگر چې ډير لايق او دانسته وو د دې دوو مسافرو سره مخامخ سو هغو ته يې وويل ((ماته احوال راغلی دی په پلاني ښهر کې ډيره ښه مزدوري پيدا کيږي انشاء الله خلگ به زموږ سره کمک وکړي)) سهارسو د دوو نه درې ښه دي سره ملگري سول او پخپل سفر يې پيل وکړ خوشې او ورځي يې منزل وکړ ډيرستړی سول په گده يې سلاح وکړه چې صبا به منزل نه کوي شپه سوه درې واړه ويده سول، نجار چې د خپلو ماشو مانو په فکر کې ډوب دی خوب نه ورتلی کرار ولاړ سو د خپلي لور په ياد يې د لرگي څخه يوه دانه نانځکه يعني يوه دانه ناوکۍ جوړه کړه بياراغۍ کرار پخپل ځای کې پريوتی خياط هم د يوه اړخ څخه په بل اړخ اوښتی ډيرخوب نه ورتلی را وين سو ناڅاپه يې سترگي پر نانځکي ولگېدې پوه سو چې دا کار د نجار دئ سمدلاسه يې يوڅه ټکړې چې درلودې هغه يې قيچي او ناوکۍ ته يې يوه دانه کميس جوړ کړ، دی هم راغی پريوتی د سهارخوا وه زرگرد خو به راکښې نستی سترگي يې پرناوکۍ ولگيدې دی هم پوه سو چې دې دوو نفرو خپل کمال ښکاره کړ زه پاته سوم زه هم بايد څه ناڅه وکړم ده هم پخپل نوبت سره د سرو ياسپينو څخه يو اميل ورته جوړ کړ اود ناوکۍ په غاړه کې يې واچوی بيرته راغی او پخپل ځای کې ويده سو، خيريوه شپه وه تيره سوه سهاردرې واړه د خوبه را وين سول چې گوري يوه ډيره ښايسته پيغله په جامواو زيور آراسته ناسته ده هريوه ددې درو واړوڅخه غوښتل چې دا پيغله پخپل نامه کړي کرار کرار دوستي په دښمني تبديليږي دعوه ده.

سوالونه

1. اوس تاسي و وایاست دا پيغله بايد دکوم کس حق وي ؟
2. اسلامي شريعت په دې باره کې څه ويلي دي ؟
3. هغه کس چې په زوره دا پيغله و ځانته غواړي حقه خبره ده ؟

جوابونه

1. اسلام وايي بايد د پيغلي څخه پوښتنه وسي چي ددې دروكسانو څخه كوم يوددې خوښ وي هغه دي وغواړي.

2. دوه نفره به شاهدان سي او يونفر به زوم.

3. هر هغه كس چي په زور سره دا پيغله ځانته غواړي د اسلام د دين مخالفت كوي مور شاهدان يو، پلار، اكا، ماما، وروراو ټول دوستان حاضر وي د نكاح په وخت كي مگر بيا هم قاضي، مفتي يا ملا امام دوه نفره شاهدان وناوي ته استوي پوښتنه ترې كوي چي ستاد نفس او مهر وكيل څوك دى ؟ هغه وخت چي ناوي د خپلو قريبانو څخه يو كس انتخاب كړي هغه كس بيا د انجلي وكيل گرځي او د انجلي په عوض خبري كو كه چيري دا انجلي پخپله ودې قاضي يا مفتي يا ملا امام ته حاضره سي هيڅ ممانعت د اسلام د نقطه نظره نسته ، خودا چي په اسلام كي شرم ، حيا اود مور پلار احترام ضروري خبره ده او هيڅ مور او پلار د خپل اولاد په بده نه وي روا داره نو په همدې خاطر انجلي پخپله خوښه يو كس انتخابوي . ضرور نه ده چي هغه يې پلار وي يا نژدې دوست .

اودا خبره بايد د ياده څخه ونه باسو چي د نكاح د ترلوڅخه مخ كي رضاييت اود تفاهم خبري سوي وي په دې ورځ صرف انتهاي فيصله كيږي .

په نتيجه كي ددې ناوي رضاييت شرط دى . بيله رضايته نكاح نه تړل كيږي اونه يې څوك په زوره سره نكاح كولاى سي . ځكه په زور سره نكاح تړل حرام دي . بلكه نكاح يې هم نه كيږي .

هغه كسان چي دا فكر لري چي گواكي انجلي دمور او پلار په رضا وركول كيږي د سره څخه غلطه ده .

حق مهر

ډيركلونه مخ كي يوپادشاه وو يوه لوريې درلودل يوه ورځ دې پادشاه قسم وخوړئ ((خپله لوربه ترهغوپوري چاته ورنه كړي څو ددې انجلۍ په حق مهر كي ددې دنيا په اندازه داراي وانه چوي)) كلونه تيريري انجلۍ غټه كيږي د انجلۍ مور و پادشاه ته وايې دا انجلۍ غټه سوه چاته يې وركړه پرېږده چي پخپل بخت پسې ولاړه سي.

پادشاه قسم خوړلئ وود خپله عهده څخه نه وزي داسي سپړي هم نه پيدا كيږي چي دومره مالداره او دنيا داره وي د انجلۍ مور او دوستان ډيرخپه وو اخريې په پادشاه زور راوړئ چي څه ناڅه وكړي . پادشاه مجبوره سو اعلان يې وكړئ هرهنه كس چي ددنيا په اندازه زما دلور پوره ولور راكړي هغه ته به يې ور په نكاح كړم شرط دادۍ هغه كس چي دا ولور ومني او بيابې ادا نكړاي سي نود هغه سر به پرې كيږي.

دې دوو شرطوته هيڅ كس هم نه حاضر كيدى يوه ورځ يوسپړي حاضر سو چي د پا د شاه دواړه شرطونه ومني پادشاه و خپل ځانته ومنئ سپړي اقرار وكړ چي زه حاضر يم ددې شرط په ادا كولو سره د پادشاه لور ځانته په نكاح كړم پادشاه ورنه پوښتنه وكړه . ستا پادشاهي اومال دولت چيرته دئ ؟

((سپړي وويل زه نه پادشاهي لرم او نه هم دنيا دولت)). پادشاه فكر وكړ داسپړي يا خوليونى دى او ياهم د ژونده بيزاره سوي ، په هر صورت پادشاه امر وكړ صبا ته راسه اود ټولو خلقو په مخكي اقرار وكړه ، سپړي ولاړۍ اوسهار سبا حاضر سو پادشاه خپل وزيران ټوله د شهادت د پاره را ټول كړيوه قاضي القضاة د سپړي څخه پوښتنه وكړه ((تاددې انجلي دمهر د پاره چي پادشاه حكم كړيدئ ددې دنيا په اندازه ولور راوړيدئ ؟)) سپړي اقرار وكړه .

قاضي وويل كمه دئ ؟

سپړي دخپله جيبه څخه قرآن عظيم الشان را وايستۍ دقاضي په مخ كي يي كښيښودئ اودا مبارك آيت يې ورته ولوست.

لا رطب ولا ياُ بس الا في كتب مبین .

ترجمه : نه وچ سته اونو لوند په مخكه او اسمانوكي مگر په دې كتاب كي ښكاره .

سپړي وويل دا كتاب ددې انجلي تر ولور په زرهاووچنده دروند دئ قاضي ومنل . او پادشاه ته يې قناعت وركړ . سمدلاسه يې نكاح وتړل سول اوسپړي چي د قرآن عظيم الشان لوستونكۍ اوقبلوونكۍ وو د پادشاه زوم سو . د انجلي مورهم ډيره خوشحاله سوه او انجلۍ هم پخپل بخت ورسیده .

سوالونه

1. قرآن څه شي دى ؟

2. وچاته نازل سويدى اود چاپه واسطه مور ته ښوول سويدى ؟.

3. د پادشاه په ملك كې كم قانون حكم فرماوو؟

4. مهرڅه شي دى ؟

5. اودامهر د چاقو دى ؟

جوابونه

1. قرآن د الله پاك كلام دى.

2. وحضرت محمد (ص) ته نازل اود هغه په واسطه مور ته ښوول سوي دى .

3. پادشاه مسلمان اوداسلام قانون په ملك كې رائيچ وو.

4. مهرد انجلى په حق كې بخښنه اوددې خپل حق دى

(خاص الخاص).

5. داچې بعضي خلگ د انجلى مهراخلي او پخپله رضايې وځانته مصرفوي بل كل حرام دى كه چيري انجلى خپل رضاييت وښودى وهرهغه كس ته چې ددې رضا وي پروا نلري غيرله دې هيڅ كس دا حق نلري حتي كه خاوند (ميره) يې هم وي چې ددې مهر څخه استفاده وكړي.

اصلاً په حقيقت كې مهر د نكاح د تړلو په وخت كې په هم هغه ساعت و ښځې (ناوي ته) وركول كيږي . اوياهم د ناوي وكيل ته سپارل كيږي بيا د هغې خوښه ده چې څه په كوي . اويا يې چاته بخښي . اويايي دخپله ځانه سره ساتي .

د خدای (ج) ساتنه

په تیره زمانه کې یو ډیر ظالم پادشاه وو د خلکو وژل، ژوندي ښخول او په سر کې د ژوندي انسانانومیخونه ټکول د ژوندانه د معمولي احکامو جز گړخیدلی وو یوه شپه دې ظالم پادشاه خوب ولیدی او را روان دی په بعضو کورونو کې د پادشاه دښمنانو نه ننوزي خود پادشاه د دوستانو په کورونو کې داخل کېږي او هغه سوخي . سهارسو پادشاه ډیر په قهر کې دی خپل وزیران یې را وغوښتل اود خوب تعبیر یې ځني وغوښتی وزیرانو علماً را وغوښتل او جواب یې ترینه پیدا کړ، یوه عالم ورته داسې ځواب ورکړ، ((ستا د دښمنانو په قوم کې داسې هلك پیدا کېږي چې ستا پادشاهي به ختموي او ستا قوم به وژني)).

پادشاه ددې خبرې په اوریدلو سره سم امر وکړ ددې قوم ټول هغه هلکان دي ووژل سي کم چې دې نه بعد پیدا کېږي . همداحکم جاري وساتل سوختي تردې اندازې چې اویازره کسه هلکان ووژل سول خواصه مدعا یې پوره نه کړای سواي . هلك پیدا سو مورې ډیره وارخطا وه . ورته داسې تدبیر وښوول سوچي یو صندوق دي جوړکړي هلك دي پکښي واچوي او په دریاب کې دې وغورځوي مور یې همداسي وکړه . دریاب د اوبو صندوق راوړئ او په داسې یوه کور کې یې دخپل دیوه نهر په واسطه داخل کړ چې په دې کور کې هیڅ هلك نه وو زیږیدلی په دې کور کې ډیره خوشحالي راغله خود کوردمالك رضائیت نه وو . په هر صورت داهلك لوی سو یوه ورځ یې په بازار کې چکرواوه وې لیدل دوه خلگ سره په جنگ اخته دي حتماً یوحق وو بل ناحق . دې ځوان هلك د حق پلوي وکړه او په داسې حال کې چې اراده یې نه درلودل هغه نا حق سپری ځني و واژه سو . دا خبره ددې باعث سوه چې وتښتي اود ملك څخه فرار وکړي پس له ډیرو شپو او ورځو یو چیري ورسیدئ که گوري دوې انجونې د خپلو پسونو سره یوې خواته ولاړي دي اونورخلگ دخاه په کوهي باندي را ټول سوي خپلو رموته اوبه ورکوي ددې ځوان ته درد ورغی ولاړی د څاه څخه یې غټه تیگه لیري کړه اوبه یې را وکښلې اود دوو انجونو پسونوته یې اوبه ورکړې او خپله بیرته ولاړی . دادوې انجونې راغلي او خپل پلارته یې دا نکل وکړئ ددې انجونو پلار ور څخه پوښتنه وکړه . داسې څوک وو؟ انجونو وویل مور یې نه پیژنو . پلاریې وویل ورسئ داسې راولئ . یوه ددې انجلیوڅخه ولاړه اوځوان یې راوستی په داسې حال کې چې ځوان ورته وویل:

((ته دمخه دمخه څه اوزه به وروسته درپسې درځم خو خلگ بد گمان ونکړي))

کله چې کورته راغئ ترخبرو وروسته ددې سپین ږیري بوډا چوپان سو اوترلسوکلونوپوري یې چوپاني قبوله کړه .

وعده را ورسیده کلونه پوره سول سپین ږیرئ چې یو ډیرعالم باتقوا او پرهیزگاره سپری ووخپله یوه لور یې ودې ځوان ته ورکړه ځکه دا ځوان هم ډیرامانت داره او پخپل هوډ باندي کلک پابند وو، 0.....

سوالونه

1. ددې ځوان هلك نوم څه وو؟
2. ددې دووانجونو پلارڅه نومیدی؟
3. دا ظالم پادشاه څوك وو؟
4. اوددې پادشاه دښمنان كم قوم وو؟

جوابونه

- 1_ ددې ځوان هلك نوم حضرت موسي عليه السلام وو. چي پروردگار عالم د يهودانود لارښووني د پاره اود هغودخلاصی د پاره ومصرته وليږه اوددې فرعون په كور كي لوی سو .
  - 2- ددې دووانجونو پلار حضرت شعيب عليه السلام و.
  - 3- دا ظالم پادشاه فرعون وو چي د خدايي دعوه يې كړې وه . خو د خپلي سرکښی په نتیجه كي په رود نیل كي غرق سو .
  - 4- ددې پادشاه دښمنان بني اسرائيل (نني يهودان) وو. بني اسرائيل د فرعون د لاسه ډير په عذاب وه ځكه فرعونيانو دا خلك د خپلو غلامانوپه شكل استعمالول . او هيڅ رحم يې نه پرې كاوه .
- نوټ : هغه انجلی چي حضرت موسي وغوښته هغه بي بي صفورا وه . ځكه وده ته د خدمت د پوره كولو په صورت كي قبوله سوي وه

حسد او پښيما ني

ډيركلونه مخ کي يومتدين پرهيزگاره اوصادق سرې وو. ډيرزمان يې درلودل ټوله ځوانان او په ثمررسيدلي وه يودانه وړو کي ورور يې درلودی چي پر پلار ډير گران وو، دا وړو کي ډير هو ښيار او ښايسته وو اکثره به دا لوی وروڼو ددې ماشوم سره کينه او بغض کاوه ، حتي تردې چي يوه ورځ يې يود بله سره مشهوره وکړه راسی. دا وړو کي بوزو او ورك يې کړو. پلارته راغلل اوددې کشر ورور اجازه يې ځني وغوښتل. پلار يې هرڅومره ټينگار وکړ چي داماشوم دئ څا مخوا درڅخه ورك کيږي مگردوی ورته وويل .

((مور ټوله ځوانان يو اوغښتلي هيڅوک نسي کولای زمور ورور راڅخه پټ کړي)) دمېلې شپې اوورځي وې ټوله خلگ وميلې ته روان وو دوی هم روان سول د ورځي په آخر کي يې سره سلاح وکړه راسی. دې هلک چاره وکو ټولو په گډه هلک راواخيستی. او په يوه لوی څاه کي يې واچاوه . خپله بېرته کورته راغلل کله چي پلار ځني پوښتنه وکړه هلک مو څه کئ؟ دوی ټولو په گډه ورته وويل هغه خو زمور څخه ورك سو په دښته کي حيوانانو وخوړي دادې ښانه يې مور درته راوړل ، پلار يې ډير غمجن سو او تر ډيروکلو نوپوري يې ژړل تردې اندازې چي سترگي يې ړندي سوي . هلک دخدای په رحم اومهرباني سره د څاه څخه را ووتی. اود يوې قافلي سره روان سومخ په بل ښهر. کله چي ويوه ښهرته ورسيدل نود دې قافلي مشراعلان وکړ چي يوه دانه غلام (مړي) د خرڅلاو د پاره مور راوستی. دی . کله چي د رانيولومستله سوه دغلام مرتبه اوقيمت ډير لوړ وختی . په هرصورت يو مالداره سرې چي ډير مشهور وو رانيوي اوکورته يې بوتلي هلک په کور کي دغلام په حيث کار کاوه دلته په کور کي يوه ښځه پرمينه سوه غوښتل يې ددې هلک سره دوستي وکړي . خو هلک خپل ځان ځني وساتی . دا خبره پټه پاته نه سوه دکلي اوکورخلگ ټوله په خبرسول اوازه وهري خواته تيته سول . مالداره سرې چي په خبرسوهلک يې په زندان کي واچاوه اوډيرکلونه په زندان کي پروت وو، نه يې پلار وو نه يې مور نه يې خور وه نه يې ورور، بلاخره د زندان نيټه پوره سول اوحقيقت رشتياسوميدان ته راووت د خپل صداقت او رښتينولی. د وجه څخه د حکومت د ډيروغټو افرادو په قطار کي ودريدی اوخپل فرمانونه يې صادرول.

دی نو پريږده دلې چي خپله پادشاهي کوي . هلته دده وروڼه اوکورنی. ټوله د بارانونو د نه کيدلو د وجه څخه د غذا په کمبود باندي اخته وه په ټوله ملک کي قحطي راغلې وه. هغوی مجبوره سول د نورو وطنو نو څخه غله دانه راوړي په همدې غرض بې خبره ودې ښهر ته راغلل خودا خپل ورور يې نه پيژندی. ځکه ډيرکلونه پکښي تير سوي وه اودا گمان يې هم نه کاوه چي ددوی هغه وړو کي ورور دي دومره غټ سوی وي اودې درجې ته دي رسيدلی وي . په هرصورت داوړو کي ورور خپل وروڼه وپيژندل ډير عزت يې د دوی وکړ خو خپل ځان يې ور و نه ښاوه چي زه هغه ستاسي وړو کي ورور يم . ودوی ته يې و ويل زه تاسي ته ډيره غله دانه درکوم په دې شرط چي تاسي خپل ټول وروڼه راوولی اوراسی. هغوی هم ومنل او ولاړل ټوله وروڼه را حاضر سول داځل ده ددې خپلو وروڼوسره چل وکړ يعني د يوه ورور په خورجين کي يې د سرو زرو جام پټ کړ. کله چي قافله باريدل اعلان و سو چي د پادشاه يوه دانه د سرو زرو

جام ورك سویدی مور تلابني ڪوو آخرجام د ورور د خورجين څخه راووتی . هرڅومره چي هغوی زاری وکړې مور غله نه يو، خو ثابته خبره في الحال همدغه ثبوت وو ، سلاح اومشهوره پردې سول دکم کس په خورجين کي چي جام پټ سویدی هغه بايد د پادشاه تر نظارت

لا ندي و اوسي . همداسي وسول . او نور وروپه د قافلې سره روان سوه او ولاړل . دلته پادشاه دا خپل بندي ځانته را وغوښتی او پوه يې کړ چي ته مه ويرېره زه ستا هغه ورك سوی وروريم چي په وړوکوالي کي سره جلاسي وو . بيایې دخپل پلار پوښتنه ځني وکړه او بيایې امر وکړ چي دوی ټوله دې راوستل سي ، کله چي پلار د خپل ورك سوي زوي اطلاع واوريدل ډير خوشحاله سوټوله کورنی راغلل اودده وروپو پر خپل پخواني اعمالو باندي سخته پښيماني وښودل اود خپل ورورمهرباني يې دقدر وړ و بلل .

سوالونه

1. دا پرهيز گاره اومتدين سړی څوک وو؟
2. ددې وړوکي ورور نوم څه وو؟
3. دغلامی په بڼه کي چارانيوی؟
4. دا ښځه چي پردې غلام مينه وه څه نوميدل؟
5. دهغه کس په خورجين کي چي د سرو زرو جام پټ سوهغه څوک وو؟

جوابونه

1. متدين او پرهيز گاره سړی حضرت يعقوب عليه السلام وو
2. ددې وړوکي ورور نوم حضرت يوسف عليه السلام وو .
3. دغلام په بڼه کي عزيز دمصرچي دهغه وخت دحکومت لوی غړي وو را نيوي .
4. دا ښځه چي په حضرت يوسف عليه السلام مينه وه
5. بي بي زليخواه . دحضرت يوسف عليه السلام اخلاق اوبنايست دومره زيات وو چي بي بي زليخوا ونه سواي کړلای خپل توان اوطاقت پټ کړي . لطفاً دا قصه په قرآن شريف کي ولولي .

6. په خورجين کي د سرو زرو د جام سپری د يوسف کشرورور بن يامين وو. په دې خاطر يې جام د خپل ورور په خورجين کي پټ کړي خودا خپل وروردلې د خپله ځانه سره وساتي او ټوله معلومات د خپل کورځني و پوښتي . اوځانته بهانه پيدا کړي څو خپل پلار او ټوله کورنۍ مصرهغه ځای ته چي دی پکښي حکومت کوي راوغواړي

نوټ : حضرت يوسف عليه السلام په ورکتوب کي خوب ليدلی وو. يوو لس ستوري اوسپورمی وده ته سجده کوي . کله چي سهارسو نوخپل خوب يې خپل پلارته ووايه . پلار يې ورته وويل زویکه دا خوب به هيڅ چاته نه وايې . ځکه پلاريې پوهيدی چي ددې هلك څخه پيغمبرجوړيږي . اوځلگ حتماً ورسره کينه اوعداوت اخلي.

حق اوعدا لت

په يوه زمانه کي دري تجاران وه . هريوه دخپل کسب اوکمال په درلود لوسره شهرت درلودی. يوه خُل درې سره دمالونو د رانيولو په خاطر په تجارت باندي وتلي وه ، په يوه ښار کي اوسيدل خودمالونو د را نيولو په هکله معلومات حاصل کړي . ناگهانه يوه ورځ ديوه ساحر په ليدو سره چي دخپل جادو په اظهار باندي لگياوو مخامخ سول ، ددې جادوگر په عجائبو صحنو سره چي دخلقوپه مخ کي يې اجرا کول متحيرگرځيدلي وه او هميشه به يې په دې باره کي يود بله سره خبري کولې د هريوه دا خوښه وه چي ددې علم زده کړه وکړي اوخپل ځانته آسانتياوي برابري کړي . دوی ټولو په گډه سره يوه ورځ دا فيصله وکړه چي ددې جادوگر څخه به دا علم زده کووهغه وو چي يوه ورځ درې واړه جادو گرته راغلل اوخپل حال يې ورته ووايه ، جادوگرهريوه ته ددوی تحفه ورکړه يعني يوه ته يې يوه دانه قالينچه ورکړه ، بل ته يې يوه دانه هنداره ورکړه او بل ته يې يوه دانه سيب ورکړ .

دقالينچه ښه والی داوو چي په قالينچه باندي به کښينوستل نوهري خواته چي به يې زړه سوهغې خواته به يې پرواز کاوه . د هنداري خوبايي داوه کله چي به يې په هنداره کي وکتل نودخپلي خوښي ځای به يې پکښي کي ليدی . دسيب خوبايي داوه کله چي به دناجورۍ په وخت کي چاخورلی وای نو دناجورۍ څخه به راگرځيدی او ترډيره عمره پوري به ژوندی پاته کيدي . يو ورځ هغه کس چي دهنداري مالک وود جهان ننداره کوله وې ليدل چي په يوه ملک کي يو پادشاه دئ دهغه لورډيره سخته ناجوره ده ددې پادشاه همدايوه دانه لوروه ډيره پرگرانه وه اعلان يې وکړ هرهنه طبيب چي زما دلورعلاج وکړي زه علاوه پردې چي داخپله لور ورته په نکاح ورکوم خپله نيمه پادشاهي هم ور سره ورکوم . ددې تجارانودا تجارت خوښ سواودرې سره په قالينچه باندي په داسي حالت کي کښينستل چي په ډير شوق سره وهغه ښهر ته روان وه . کله چي وښهرته داخل سول نودغه يوه دانه سيب يې دې انجلۍ ته ورکړ . هغې وخوړاو روغ رمته سول . اوس پادشاه حيران دی چي داخپله لور وکوم کس ته ورکړي . پخپله دادرې واړه تجاران هم سره بې اتفاقه دي ځکه هريوددوی په دې باندي رضا دي چي د پادشاه لور وغواړي . اوس تاسي قضاوت وکړئ داانجلۍ دکوم کس په نکاح کي راسي

1.قالينچه وا لا وايي که چيري دا قالينچه نه وای مور به دلته څنگه راتللو؟ يعني زما حق دئ.

2.هنداري وا لا وايي که چيري داهنداره نه وای څنگه به دې ځای ته زمور فکرارسيدلی وای اوڅنگه به پرې خبرسوي وای ؟ اصلاً دا انجلي زما په حق ده.

3.سيب وا لا وايي که چيري داسيب نه وای داانجلۍ به څنگه بيرته روغه رمته گرځيدلي وای ؟

راسئ چي قاضي ته ولاړسو اود شريعت له رويه ورڅخه پوښتنه وکړو آيا د اسلام مقدس دين په دې باره کي څه ويلي دي .

قاضي په منځ ددې درو تجارانو کي دا فيصله وکړه.

1. دقاليڼچه تجارخپله قاليڼچه لري.

2. اودهنداري تجارخپله هنداره لري.

3. دلته يوازي د سيب تجار په خپل حق ونه رسيدی .

ځکه ددې تجارسره خوسيب هم نسته بايد داانجلي دسيب په حق کي د تجارسره په هغه صورت نکاح کيږي چي د انجلي رضائيت هم حاصل وي ، د انجلي رضائيت ځکه حاصل وو چي هغه د سختي نا جوړی څخه خلاصه سوې وه (په بستر پروت مريض هم په ژوندني دمړي حالت بيانوي).

اوکه يې رضانه وه نودسيب عوض بايد ورکړي . رضاخوپې ده ځکه الله پاک د تدريجي مرگ څخه وساتل.

ظلم او ستم

په تیره زمانه کي يوداسي ظالم پادشاه وو چي ډيرخلگ ځني په عذاب وه د ظلم حد اولړۍ تردې اندازې پوري رسيدلي وه چي هيڅ کس يې هم تصورنسي کولای ، بندي خانې د بنديانوډکي وې په شاقه کارونو کي دمظلومانولاسونه او پښې تپاکي سوي وې د رعيت اقليت د پادشاه د ظلم له لاسه د ژوند په ډيرو سختو کړاوونو کي د مرگ په انتظار وه . لنډه داچي دې ظالم پادشاه دخپل زړه په خوبه دستورالعملونه جاري کول او هغه به يې عملي کول ددې پادشاه په رعيت کي يوه وړه ډله وه چي د پادشاه قاعده اوقانون ته نه تسليميدل . پادشاه هم په هره اندازه ظلم چي د لاسه کيدۍ صرف يې کړي خو کمه فايده يې ونکړل . بلاخره پادشاه مجبورسو و خپلو پيروانانو ته يې امر وکړچي د ښهر د باندي لوی لوی خندقونه وکيندي او جوړ يې کي . د پادشاه امر تا ميل سو خندقونه وکيندل سول ، بيا پادشاه امر وکړ چي دا ټول خندقونه د لرگيوخه ډک کړي ، دا کارهم وسو ، بيا يې امر وکړ چي اور ورته ورته کړي ، دا کارهم وسو ، بيا يې امر وکړچي دخندقونوپه کناروکي زماد ناستي د پاره تختونه جوړ کي ، دا کارهم وسو ، بيا يې امر وکي زما مخالفين ټوله گرفتار راټول کي ، دا کار هم وسو . پخپله ولاړی په تخت باندي کښي نستي او امر يې وکي چي زما مخالفين راولي او په دې اور کي يې واچوی ، همداسي کيدل هريو کس چي به اورته اچول کيدئ نو پادشاه به په قهقهه سره خندل او خوشحاله کيدئ به ، خبره دې اندازې ته ورسيدل چي هيڅ څوک پاته نه سول بغير د يوې ښځي نه چي خپل زوی يې په غيږ کي نيولی وو هغه هم په دې خاطر چي گواکي د پادشاه زړه ددې ماشوم په خاطر وسوځي او ما خوشي کړي ، کله چي د اورخندې ته نژدې سول ښځي وغوښتل چي فرياد و باسي خو نا گهانه ددې ماشوم هلك د خولې څخه داسي يو ږغ راووتی ((ځان واچوه داځای ډير بهتره او گلستان دی مه ويريږه)) داماشوم اومور دواړه ددې کوهي و اورته ولويدل اود شهادت جامونه يې نوش کړ .

اوس ستاسي څخه پوښتنه کوم .

1. ددې قصي نه مو څه زده کړه ؟

2. آیا داقصه مو چيري اوريدلې ده ؟

3. د پادشاه مخالفه ډله څوک وه ؟

4. پادشاه اودهغه ډله څوک وه ؟

جوابونه

1. ددې قصي نه موږ دانتيجه واخيستل چي دانسان سره په دې اندازه ظلم او ناروا د انسانيت د چوكاټ څخه وتلی كاردی ، اوركي سوځول دمخكي پر مخ د پروردگار عالم د اوامرو سره مخالف دی.

2. دا قصه دقرآن عظيم الشان په صفحاتو كي داصحاب

الا خود په نامه موجوده ده.

3. د پا دشاه مخالفه ډله د هغه وخت مسلمانان وه.

4. پادشاه او د هغه ډله داسلام ضد (كافران) وه.

ایمان او عمل

په تیره زمانه کې یوډیر پوه هوبښیارا وصادقه سړی وو خپل ټول عمر یې د خلقو په خدمت کې تیراوه، راز، رازتکلیفونه یې و گالل په ډیرو مصیبتونو کې اخته سو ولي د خپل عظم اوارادې څخه یوه زره هم ستومانه نسو ټوله خلگ یوې خواته وه دی بلي خواته وو. یوه ورځ چې خلگ ټوله دجشن په میله اخته وه خوشحالی یې کولې دا هوبښیار سړي خپله ملا و ترله اود پادشاه و حرم سرای ته ورننوتی څه چې یې د لاسه کیدل هغه یې وکړه په قصد سره یې ټول سامانونه ورته مات کړل خپل تبریې هم هلته ځورند کړ او بیا ترې را ووتی کله چې پادشاه اود هغه ملگري بیرته وا پس سول وې لیدل چې هرڅه په بل مخ باندي اوبستي دي دا کارد پادشاه د پاره ډیر گران پریوتی او د خپل شان سره یې لازم ونه گڼل امر یې وکړ چې دا شخص دي پیدا او ونيول سي، څوپخپله سزا باندي ورسپري ټولو خلقو رایي ورکړي چې دا کار ددې یو سړي له لاسه سوئ دئ، پادشاه چې ډیر په غصه کې وو امر یې وکړ چې دا سړی ژوندی وسوځی، همداسي وسول خوداسړی مړ نه سو اود اورڅخه ژوندی بیرته را ووتی خلگ ټوله حیران وه کارونه د خدای (ج) دي په یوه مخکه کې چې څلور خوايې غرونه وه او وچ میدان وو د اوبو اثار هم نه لیدل کیدئ د خلگو تگ راتگ هم په دې لاره چنداني نه وو ددې صادق هوبښیار سړي پرې گذر راغی دلته ده خپله کپه واړول شپه تیره سول سهارد ژوندانه د کار و بارد پاره وخوځیدئ او ولاړئ پرور دگار عالم په هم دې وچ ډاگ کې ورته زوي ورکړمور یې وارخطا سول د خپلي کېدی څخه د باندي را ووتل غوښتل یې چې څوک پیدا کړي او ورڅخه کمک وغواړي خو کامیابه نه سول.

د بیرته راتللو په وخت کې د ليري سترگي د خپلي کېدی په لور ولگیدي چې پرسر یې ټپوسان اتن کوي وارخطا سول او په منډه منډه یې دخپلي کېدی په لور را ودانگل کله چې را ورسیده وې لیدل د اوبو چشمه غیبي پیدا سویده ډیره خوشحاله سول اود خدای شکر یې وایستی، ددې صادق سړي عمر ټوله په تکالیفو کې تیر سویدئ خود خپل عزم او ارادې لاره یې ددې حوادثو په مقابل کې هیڅکله بدله نه کړه حتی تردې اندازي چې یوه شپه یې خوب ولیدئ چې دا خپل زوي وژني ځان یې چپ ونيوی بله شپه یې بیا خوب ولیدی بیا یې خپل ځان چپ ونيوی په دریمه شپه چې یې خوب ولیدی نو دا خپل زوي ته یې وویل.

((اې زویکه مادغه درې شپې خوبونه لیدلي دي چې تا به قرباني کوم، ستا څه خیال دی دې خپل زوي ورته په داسي حال کې چې لا ځوان سوي هم نه ووداسي وویل.

((بابا جانه څه چې ستاخوښه وي هغسي وکړه خیرشپي ورځی دي تیر یري یوه ورځ پلار داتصمیم ونيوی چې داخل خوب به عملي کوي پخپل زوي یې پاكي جامي واغوستی سترگي یې ورته توري کړې او یوه دانه رسی یې دځگانه سره را واخیستل پلار او زوی دواړه دکوره څخه را ووتل یوڅه منزل چې یې وکړ یو غماز جادوگر په لاره کې پیدا سو

او دا هلك ته وايي : ((مخه ددې خپل پلار سره تاوژني)) هلك چي دا خبره واو ريډل خپل پلار ته يې ږغ كړ او دا خبره يې ورته وويل:

پلار يې په ځواب كې ورته وويل .

((غور مه پرنيسه به ډبره يې ووله)) چي څه مخ كې لا نه وه تللي بيا يو بل غماز جادوگر راپيدا سو او دې هلك ته يې هم هغسي وويل هلك بيا خپل پلار ته وويل پلار يې بيا ورته وويل په ډبره يې ووله ددريم ځل دپاره بيايو بل غماز پيداسودهغه سره هم هغسي رفتار وسوكم چي دمخكني دوو نفرو سره سوئ وو.

قصه به را لنډه كواو دخپلوسوالونو ځوابونو ته به ځان تيار كړو .

1. دا نيك عمله اوصادقه سپرې څوك وو؟

2. څه يې غوښتل اودښمن ورسره څه وكړه ؟

3. هغه څلورلاره چي دې صادقه سپرې خپله كړدې پكي ودروله څه نومبيري ؟

4. هغه څلورلاره كي چي ددې صادقه سپرې زوی پيداسو نوم يې څه شي دئ ؟

5. دې لاره كي اوبه څنگه پيدا سوې ؟

6. كله چي پلار او زوی دواړه دكوره څخه ووتل په مخ كې ورته څوك راغلل اواصلي نومونه يې څه دي ؟

جوابونه

1. دانيك عمله سپرې حضرت ابراهيم عليه السلام وو.

2. غوښتل يې دخلقودمنځه څخه خرافات ليري او د وحدانيت قانون رايچ كړي خو جاهلانوغوښتل دي و وژني او په اوركي يې وسوځي.

3. هغه څلورلاره د ننی كعبه مركز دی. (مكه معظمه په همدې څلور لاري كي آباده سول .)

4. نوم يې حضرت اسماعيل عليه السلام.

5. حضرت اسماعيل عليه السلام د ژړاپه وخت كي چي خپلي پنډي يې په مخكه منبلې رب العزت ددې حرکت پواسطه د اوبو چشمه پيدا كړه كله چي دده مور را ورسیده د ډيري خوشحالی څخه يې د ريگو ديوالونه د اوبوپه څنډه كي ودرول او دايې ويل ضم ، ضم ، اوس دا اوبه دآب ضم ضم پنوم باندي مشهورې دي

6. حضرت ابراهيم عليه السلام او حضرت اسماعيل عليه السلام په لاره باندي دعزازيل اولاده (شيطانان) حضرت اسماعيل عليه السلام ومخ ته په درې ځايونو كي رانېكاره سول د اسماعيل د پلار په وينا (حضرت ابراهيم عليه السلام په ډبره يې ووله او حضرت اسماعيل عليه السلام هم داسي وكړل نو هغه درې ځايونه تر نن پوري مسلمانان د حج د فريضه د ادا كولو په غرض چي ودې ځای ته رسېږي په وړو دانو د شگوسره د وهلو دا فريضه ادا كوي اودغه د شيطان پنوم په نخبه سوي ځايونه ولي اود حضرت ابراهيم او اسماعيل عليه السلام قبول سوي عمل د ستايني په غرض تائيدوي.

حج اکبر

ڊيركلونه مخ کي درې کسان سره يوځای سول غوښتل يې دپاک پروردگارعبادت وکړي څووکولای سي خپل ځانونه دمتقي او پرهيزگاره بندگانودجملې څخه وشميري . په همدې غرض درې واړه دښهر څخه دوتلوپه مېناباندي په تصميم نيولو سره بريالي سول خپلي جامي يې کت کړې د سفرموزې يې په پښوکړې اوخپلي راټولي سوي پيسې يې ديوې سپکي بستري (بړستن ، بالښت اوکورپچې) سره ټينگي وتړلې ، دخپلو دوستانو سره يې دخدای په امانی وکړه اومخ پرقبله باندي يې خپل سفرشروع کړ .

ډيري شپې اوورځي يې منزلونه ووهل ترڅوچي په يوه دښته کي دشپې د تيرولود پاره سره ډيره سول ، ددوی دااعادت ووچي دورځي به يې منزل واهه ولي دشپې به چيرته دخپلي آرامي اوکراري په غرض سره راغونډيدل اوشپه به يې تيروله سهاردلمانځه څخه وروسته به بيا په خپل سفرسره روانيدل ، داځلي شپه د پخوانيو شپو په شکل نه وه په دې شپه کي يوه عجيبه پېښه وسول چي هيڅ کس ددې واقعي يوتصويرهم په ذهن کي نه درلودی ، هغه داسي:

يوددې دروکسانو څخه په نيمه شپه کي دخوبه راپورته سوڅو دخپل خدای عبادت وکړي که گگوري دليري څخه د اور شعلې رامعلوميږي نوموړي شخص چي هرڅومره دځانه سره سوچ وکړ چي دابه څوک وي ورته ثابتته نسول ځکه نو دمعلومولود پاره را رهي سو څودغه اورته خپل ځان ورسوي اومعلوم کړي چي داڅوک دی ، که چيري هغوی هم دسفرکسان وي نو ورسره به يوځاي سي اوکه داحالت نه وي نوبایدپوه سي چي په دې نيمه شپه اودښت بيابان کي داخلگ څوک دي اوڅه غواړي ؟ رارهي سو پس له څه ځنډه راورسيدي د اورځای ته که گگوري چي يوه سپين سري بوداښځه ناسته ده ورسره درې څلورماشومانان ويده پراته دي اودې سپين سري ښځي ديگ باندي کړيدی لا ندي اوربلېږي

مسافرسري ځني پوښتنه وکړه ؟

اې ادي په دې نيمه شپه کي څه کوې اوڅه دي په دې ديگ کي اچولي دي ؟ سپين سري ښځي چي خپل ټول حواس دلاسه ورکړي وه اودلورې څخه ډيره په تنگ راغلې وه داسي وويل : څه موکوې وروره څه خپله لاره وهه ، ته په دې شپه کي څه کوې انسان يې که پيري ؟

سري په جواب کي ورته وويل : والله انسان يم دعبادت دپاره راوتلی يم قسمت ستاسره مخامخ کړم . پس له سوال او جواب نه دسپين سري ښځي باور وسو ورته يې وويل .

داماشومان زمالمسيان دي الاهي تقديراتوزمازوی راڅخه واخيست يتيمان ماته پاته سول نورنودخوړلود پاره څه پاته نسول په کلي اوکورکي هم چا راسره دغريبی له امله کمک ونسوکړلای ما ماشومان رارهي کړه څو بل کلي يا ښهر ته چي ځان ورسوو ، مجبوري ده بله هيڅ چاره نلرو ، خوشپې کيږي دلورې څخه حرکت نسو کولای ، داماشومان راته

ژاړي او راڅخه يوه گگوله ډوډۍ غواړي زما په وس کي بل څه نسته د درواغو او تير ويستلو په مېنا باندي دا ديگ ما په اورباندي ايښۍ دی اودننه په ديگ کي خوداني ډبري دي ماشومان غولوم ، ورته ويلې مي دي تاسي ته حلوا پخوم ټول دادي دژړا او لوږي له امله ويده پراته دي چيرته حلوا ، چيرته خوراک .

دمسافر سړي په زړه کي دومره لوی رحم اومهرباني ځاي ونيوئ چي ترخپل هرڅه ورتيرسو يعني بيرته خپل ډيره ځای ته راغلی چي څه خواړه او پيسې يې درلودې هغه يې را واخيستل او بيرته دې سپين سړي ښځي ته راغی او ټول يې ورته ورکړل .

دخپل عزم اوارادې څخه يې هم صرف نظروکړ ځکه دده د پاره دسفر ازوغه هيڅ پاته نسول . چي سهار سوخپلو دوو انډيوالا نوته يې هيڅ څه هم ونکړ خو صرف دومره يې ورته وويل چي زه نور سفر نسوم کولای ستاسي دي په مخه ښه سي د خدای (ج) څخه درته دکاميا به سفر غوښتنه کوم اوبيرته مخ په شا دکورخواته راوگرځيدئ . پخپل روزگار او عبادت لگيدئ چي څه موده پس دده دوه ملنگري بيرته دسفر څخه په کاميا به ډول را ورسيدل ډير خوشحاله وه اويو دبله يې مبارکئ ورکولې .

ده ته يې هم مبارکي ويل چي ستا عبادت هم د خدای (ج) په دربار کي قبول سواوهر چيري آواز راتللی چي ستا عبادت قبول دی ، د دنيا د نورو ملکونو څخه چي خلگ د عبادت د پاره راغلي وه ټولوته دا عبادت د اووو کرتو عباداتو په شکل قبول سو ، ستادي بيا هم مبارک وي ځکه دالله پاک داصلي متقيانو دجملې څخه وشميرل سوې . اوس نو ويونکو څخه دا پوښتني کوم

1. دا عبادت په کوم نوم سره يادېږي ؟

2. دهفتې دکومي ورځي سره برابر دی ؟

3. په داسي عبادت کي څه گټه ده؟

جوابونه

1. دا عبادت حج اکبر دی .

2. دجمعي دمبارکي ورځي سره .

3. په داسي عبادت کي دنيا و اخرت گټه پرته ده .

اصلاً په داسې عبادتونو کې د پروردگار عالم رضایت هم شامل دی . هغه کس چې درې عزت پرېندگانو رحم کوي پروردگار عالم هم پر هغه رحم کوي . د قرآن عظیم الشان په صفحاتو کې پروردگار فرمایي ((هغه څوک چې پروردگار ته قرض (پور ورکوي په احسن صورت سره نو پروردگار عالم به هغه ته اضافه ترهغه څه ورکړي کم چې شخص وده ته ورکړېدي (الله ته) .)) په دې ځای کې باید موږ پوه سو چې الله پاک وقرض ته احتیاج نه لري ، دلته د قرض څخه مقصد د پروردگار عالم هغه بیچاره اضعیفه انسانان دي چې باید اغنیا او ماږه خلگ د اکسان د خپل نظر او فکر څخه ونه باسي . اضافه پر زکات د دې ناتوانو اشخاصو اقتصادي حالت د ښه والي د پاره هم باید نیک نظر ولري . د دې خبرې د ثبات د پاره همدا د قرض حسنه ورکول دي یا خو خیراتونه او صدقې جاري ساتل د هر هغه مسلمان وظیفه گنل سویده چې دمالي وضع حالت یې ښه وي . ځني خلگ بیا داسې وایي چې زه خو هیڅ نلرم هغه پلانکی وگوره زما اودهغه دمخکې او آسمان ترمنځ فرق دی . حال دا چې دا خبره صحیح نه ده ځکه هر کس باید دخپل توان او قدرت په اندازه د غریبانو سره مرسته وکړي . دده په دې حرکت سره به نه یوازې د پروردگار عالم رحم او عطوفت ډیر سي بلکه دخپل هم نوع سره به یې هم اخلاقي او انساني کمک کړی وي . په نتیجه کې به دجامعې څخه فقراو بد بختي له منځه ولاړه سي .

پیدا یښت

یوه پرهیزگاره سړې یوه دانه سیب په داسې حالت کې وموندی چې غوښتل یې دلمانځه دپاره پاکې اوسترگې وکړې هغه . ویاله چې نوموړې سړې غوښتل لاس اومخ پرېمنځې یوه دانه سیب اوبو پرسراخیستی وو ، نوموړې هغه راواخیستی او یوه حصه یې ځنې وخوړل ناڅاپه په فکر کې ورته ولويدل چې داخوحتماً دکم بل شخص مال دی اوماته حرام دی . سمدلاسه دهمدې ویالې په ځنډه رارهې سو غوښتل یې چې دسیب دلويدلومبداء معلومه کې ، داوبولښتی دیوه باغ څخه چې دسیبو درختي پکښې وې تیرسوي وو، نوموړې شخص دباغ دروازه پیدا کړه اوباغبان ته یې دنیمگي سیب قصه وکړه اوورڅخه وي غوښتل چې دانیم سیب ورته وبخښي، باغبان چې هم یو پوه او صادق سړې وو پوه سو چې دا شخص ډیر په ځای رسیدلی سړی دی باید دده سره دوستي وکړي نو ورته وې ویل.

داسیبه په یوه شرط بخښم چې ته به هم زماغوښتنه منې.

نوموړې ورته وویل . څه غوښتنه لرې ؟

ایازماپه واك اواختیارکي ددې غوښتنې امکانات سته ؟

باغبان ورته وویل هو ، زما یوه لورده چې هم گنگی ده ، هم کنه ، هم رنده ده هم شوته ، دابه ته په نکاح سره اخلي . سړې چې هم مجبوره وو ویې منل په دې خاطر چې خوړل سوي سیب ورته حلال سي . دواوه شپه سول نکاح وتړل سول خلگ خبرسول کله چې پرهیزگاره سړې ترمراسمو وروسته خپلې خونې ته ولاړی که گگوري یوه ډیره ښایسته اوځوانه انجلي دده په انتظارده ، د داسې حالت منځ ته راتلل دپرهیزگاره سړې دانتظارڅخه لیرې خبره وه نودخپلې کوټې څخه بیرته راووتی اوخپل خسرو (باغبان) ته راغي اوورته وې ویل (تاخوزماسره بل رنگه وعده کړې وه اوس خودابل څه وینم خسريي (باغبان) ورته وویل داهم هغه انجلي ده چې ماتاته ویلي وه ، رنده په دې معني چې هیڅ نارینه یې بیله تا څخه پخوانامحرم نه دی لیدلی.

گنگه په دې معني چې دهیڅ نامحرم سړې سره یې خبرې نه دي کړې.

کنه په دې معني چې دهیڅ نامحرم سړې آواز یې نه دی اوریدلی

شوته په دې معني چې دخپله کوره څخه یې دباندې قدم نه دی ایښی.

په هر صورت ددې ښځې څخه یوه دانه هلك پیدا سو ، داهلك دوړکوالي څخه ډیر هوسیار اوذکي وو دتعلیم اوزده کړې سره یې ډیره علاقه درلودل کله چې لوی سودخپل وقت اوزمان دډیرو لویواونامتو شخصیاتو دجملې څخه وگگرځیدی دخپلو ښواخلاقو او پوهې په درلودلو سره یې ډیرخلگ دخپل ځان په شاوخواراتول کړل ځکه ترنن پوري ددې سړې دپوهې درناوي کيږي اوپه درنده

سترگه کتل دمسلمانانودډيروخلگوله خوا وظيفه گڼل سویده ،

اوس نو تاسي وواياست

سوالونه

1. دسيب خوړونکي څوک وو ؟

2. ددې ښځې څخه کم هلك پيدا سواو نوم يي څه وو ؟

جوابونه

1. دسيب خوړونکي ثابت رحمت الله عليه دامام ابوحنيفه پلاردی

2. ددې ښځې څخه حضرت نعمان ابن ثابت پيداسو، چي دژوندانه دلورو اومعتبرو اشخاصوپه قطارکي ځاي لري او نوم يي امام اعظم صاحب يا امام ابوحنيفه يانعمان ابن ثابت دی.

ضروري خبره سربيره پرامام اعظم صاحب ، امام شافعي صاحب ، امام جعفر صادق صاحب، امام مالك صاحب، امام احمدصاحب ، امام حنبل صاحب او نورټوله امامان زموږ د مقدس دين (اسلام) دسپيڅلو اساساتومفسرين دي چي زموږ د سترگو تور اود تاريخی څراغان دي ، خود بعضي خود پرسته او شخصي اغراضو په واسطه دکفراوالحاد په مکمله لارښوونه ددې محترمومعلمووتر منځ توپيراو برتري زموږ د مسلمانانو په منځ کي يو ناوړه ناوړين دي که نې په حقيقت کي ټوله ديوه بڼ (قرآن) دباغ بلبلان دي .هيڅ

يوه ددې امامانو نه دي ويلي چي زماقاعده اوقانون صحيح دی اوددې نورو خلگو ادعاوي اولارښووني غلطي دي . داچي خلگو پخپله خوښه هريوددوی څخه خپل رهبر جوړ کړيدي دهغو هيڅ گناه نه ده.

پرموږ ديوه صادق مسلمان په حيث دافرض ده هغه مقدسي لار ښووني چي داسلام يعني قرآن په مطابق زموږ دلار ښووني دپاره دديني علماوو په واسطه روښانه سويدي پخپل قضاوت سره مطالعه اوترتطبيق لا ندي ونيسو نه داچي په ډول ډول بهانو سره په دې محترمومعلمو باندي اعتراض وکړو.

د اولاد نیمګړ تیا

په تیره زمانه کې یو تجاروو ډیر مال او شته یې درلودل ، مزدوران مینځنیانې او کارگران یې په خدمت کې شپه او ورځ ولاړه. .... د پروردگار عالم نعمتونه ډیر دي .خوددې تجار په ژوند کې هم هیڅ کمی نه وو ، همیشه به یې زکات ورکاوه ، خیراتونه به یې کول د یتیمانو او بیوزلا نواحوال به یې هرکله ترخپل نظر لاندې نیولی وو، کله کله به بندي خانې ته تلې اود بندیانو د پاره به یې هم خورا کونه اوجامې تیارولې ، د ظلم اوستم ډیر زیات مخالف وو، خپل ځان یې تر نورو لوړ نه ګاڼه او همیشه به یې د خپلو غریبانو وروڼو سره مصافحت کاوه د غریبانو او معتبرانو ترمنځ یې هیڅ توپیر نه کاوه ، د بیوزلا نوسره یې ناسته ولاړه خوښه وه اکثره به د هغو سره د ډوډۍ خوړلو په وقت کې یوځای ناست وو، دایې نه ویل چې زه دنیا داره یم د غریبانو سره څنګګه ناسته ولاړه وکړم ، همیشه به د مریضدارانو کورونو ته تلې اود مریضانو عیادت به یې کاوه د هغوسره به یې مالي مرسته هم کوله ، لنډه دا چې د دنیا ټوله ښې ګڼې پرده باندې ختمې وې ، څودانې مسجدونه یې جوړ کړي وه لمونځونه به یې په جمع سره کول اود علماوو به یې ډیر احترام کاوه ددوی د پاره به یې علمي کتابونه رانیول اود خپل استعداد په اندازه به یې دخپل علم په زیاتولو کې هیڅ دریغ نه کاوه.

له بده مرغه یوازنی کمبود چې د ده په کور کې وو هغه دا وو چې زوی یې نه درلودی ، هرکله به خلګګوورته ویل چې دوهمه نکاح وټړې څوالله پاک ورته اولاد ورکړي ، د ژوندانه تر ډیر عمر پورې یې پخپل هغه اوله نکاح پورې ځان مربوط ګاڼه اوصبريې کاوه، خود ژوندانه په تیریدو سره مجبوره سو یو بل واده وکړي همداسې وسول حاضر سو دوهمه نکاح وټړي.

پس له څه مودې الله پاک ورته یوه دانه زوی ورکړي ، ډیره خوشحالي سو خیراتونه وویشل سول اود هلك په پیدا کیدو سره د تجار طبیعت هم راسته سو خو قضاء فلك ورته ډیر عمر ورنکړ اود خپل زوی زلمي توب یې ونه لیدی په حق ورسیدی ، مخ کې له دې چې په حق ورسېږي د خپل زوی پالنه یې دلمرني ښځې په اختیار کې ورکړه ځکه هغه یوازې وه اود اولاد امید یې نه درلودی نو په همدې خاطر چې د هغې رضائیت یې حاصل کړي وي داهلك یې دخپلې میرې په نامه کړ څوخلګ داهلك ددې د زوی پنوم وپیژني ، خپله موردې لکه دایې غوندي پالنه وکړي ، داځکه چې کیدای سي ودې ته الله پاک نور اولادونه ورکړي اوبیا به یې ارمان وخیږي .

د تجار تر مرګ وروسته اولنی حالت پاته سو ګډوډي اوبې اتفاقي د دوستی ځای ونیوي ، زکات او خیرات ورك سو ، صدقه اود بیوزلا نو پالنه ختمه سو بل کل حالت داسې بدل سولکه چې یو تعمیر را چپه سي او د آبادۍ پرځای خرابي معلومه سي.

همداسي وسوه څو کاله وروسته ددې دوو بنو ترمنځ هم جگړه شروع سوه اود جدایي نعرې خپرې سوې هرې یوې غوښتل چې خپله حصه زیاته وښي خصوصاً ددې زوی پسر دعوه ځکه ضروري وه چې دې هلك دخپل پلارمیراث په مکمله توگه اخیستلای سواى ځکه نو میرې ویل دا زمازوی دی اواصلي مور یې ویل زمازوی دی.

دعوه وقاضي ته ورسیدل ، قاضي شاهدان را وغوښتل ، اصلي مور یې شاهدان درلودل میرې هم د پیسو په مقابل شاهدان رانیول فیصله ډیره وځنډیده ، بلاخره قاضي داسي فیصله وکړه څواصلي مور معلومه کړي.

دا هلك واخلى په منځ کي یې دوه نیم کړی یوه خوا یې دیوې مور اوبله خوا یې د بلي مور . میرې یې خپل ځان چپ و نیوی .

دهلك اصلي مورچي دافیصله واو ریدل نعرې کړي (قاضي صاحب ، زه د خپل زوی مرگ نسّم لیدلای دازوی مي ورکړه ددې میرې دي وي څو ژوندی پاته سي) قاضي چې دا خبري واوریډې پوه سوچي ددې هلك اصلي مورهمداده ، نویي هلك واخیستی اوخپلي اصلي مورته یې وسپاری اودعوه یې ختمه کړه.

سوالونه

1. ولي ددې هلك میرې غوښتل چې دا هلك خپل زوی وگني؟
2. خدای تعالی (ج) په قرآن عظیم الشان کي دموراو پلار په حق کي څه ارشاد لري ؟
3. رسول الله (ص) د مور اوپلار په باره کي څه ویلي دي ؟
4. دموراوپلار حق ولي پرمور فرض اولام زم دی ؟

جوابونه

1. میرې ځکه غوښتل چې هلك خپل زوی وگگني څودمیره ډیر مال او شته دې ته پاته سي.
 وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُوا إِلاَّ رِبَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا .
2. ترجمه : حکم کوي پروردگارستادهیخ کس عبادت مکوی مگگردیوه الله همدغه رنگه د مور او پلار سره احسان کوی.

3. رسول الله (ص) فرمايلي دي جنت دموراو پلار ترپنبولا ندي دی ، يعني که اولاد وغواړي دالله پاک رضا حاصله کړي بايد دخپل مور او پلار په نيکو حرکتو باندي خپل ځان عيار کړي او په هغه کارونو پسې اقتداء وکړي چي دقرآن عظيم الشان مطابق وي.

4. دموراو پلار حق ځکه پرموړ لا زم او فرض دی چي دوی هميشه دخپل اولاد د پاره د زړه له کومي خدمتونه کوي ، هغه پالي ، اودهغه روزنه کوي ، ترخپل وس او اندازې زيات دخپل اولاد رضائيت غواړي اود ټولو مصيبتونو په مقابل کي دخپل اولاد په سر لکه سائبان ولاړوي.

د پور غوښتنه

يو وخت او يوزمان وو ډيره وچکالي راغلې وه خلگگود خپل اصلي ټاټوبي څخه هجرت کاوه اود ژوند د بقاد پاره ليري ليري ځايونو ته تلل اوسفرونه يي کول ، صرف په يوه کلي کي ډير لږ هغه کسان پاته کيدل چي زمينداره به وه اويا به يي د چينو اوکاريو په څنډه کي ژوند درلودی ، ځني داسي کسان هم وه چي د تلو د پاره به يي مواشي نه درلودل څوددوی کډي پرې بارسي او يوه بل ځای ته وليږدول سي .

د نورو وطنو څخه به بعضي مسلمانان راتلل خپل زکاتونه اوخيراتونه به يي په دې خلگگوویشل ، په همدې حالت سربيره د خلگگوژوند هم دومره ښه نه وو ، کم خلگ چي پاته سوي وه يود بله به يي کومکونه کول ، په دې خلگو کي يوسړی ووچي عبدالغياث نوميدی . دې سړي په يوه بل ښار کي يو ډير ټينگ انډيوال درلودی هروخت به هغه دلته د عبدالغياث کورته راتلی اوکله به عبدالغياث هم وهغه بل ښارته تلی دوستي ددې دواړو ډيره ټينگه وه . آوازه تيته سوي وه چي په دې کلي کي ډيره وچکالي راغلې ده . د عبدالغياث ملگگری پوه سو چي حتماً به زما دانډيوال اقتصادي وضع هم خراپه وي نو يو څه پيسې يي د ځانه سره راواخيستې اومخ د عبدالغياث کاکا دکور پر خوا رارهي سو منزل په منزل بلاخره راورسیدی ، دکلي د باندي يوه غټه پخواني درخته ولاړه وه چي ډيره ښه سايه يي درلودل ، عبدالغياث چي په کور کي په تنگ سوی وو راغلی اوتردې درختي لا ندي په چورتونوکي پروت وو چي ناڅاپه دده ملگری پرې راورسیدی . سلام يي واچاوه او روغبريي وکی هلته سره کښې نستل ، پس له سوال اوجواب نه د عبدالغياث ملگري څه پيسې را وکښې اوخپل ملگري عبدالغياث ته يي دقرض الحسنه په توگه ورکړې ، عبدالغياث هم ډير خوشحاله سودوگانې وکړې او وې ويل څوچي ژوندی يم ستا دا احسان به نه هيروم ، خير يوه دوې شپې يي سره تيري کړي اوبيايي ترې رخصت واخيست او ولاړی .

عمردی تيريري په دې لړ کي ډير کلونه تير سول دخدای (ج) رحم هم وسو بارانونه وسول کښتونه هم شنه سول ، د عبدالغياث اقتصادي ژوند هم ښه سوخو د خپل ملگري دقرض الحسنه په باره کي يي هيڅ فکر هم نه کاوه ، يوه ورځ دده ملگری قضاء دخدای وه ناجوره سو ، د دارودرمل د پاره يي خپل هرڅه خرڅ کړه چي لږ شاني صحت مند سو نود عبدالغياث دکلي په طرف يي خپله اراده پخه کړه چي هم به د تفريح څوورځي تيري کړي اوهم به خپل قرض الحسنه ترې واخلي .

منزلونه پس راورسیدی بيا دواړه ملگري سره يوځای سول ، يودوې شپې وروسته مسافر ورته وويل ((وروره هغه قرض الحسنه چي مي ستاسره سته هغه راته راکړه زمور اقتصادي وضع هم چندانې ښه نه ده)) عبدالغياث چي پخوا لاهم په دې باره کي فکر نه کاوه داخل دپيسو ورکړه ورته گرانه تمامه سوه ځان يي تيراوه ترڅو چي مطلق انکاري سو .

مسافر بله لاره نه درلودل ولاړی قاضي ته او عریضه یې وکړه ، قاضي دواړه را وغوښتل او پوښتني یې ترې وکړې ، مسافر ته یې وویل ته کم شاهد لرې اویادي کوم خط ځني اخیستی دی ؟ مسافرو ویل خط خومي نه دی ځني اخیستی اوشاهد هم بيله خدای او هغه درختي نه بل څوک نلرم . بیا قاضي وعبدالغیاث ته وویل ته څه وایې ؟ عبدالغیاث وویل نه هغه درخته مالیدلي ده اونه هم ده ماته پیسې را کړيدي .

جاراوجنجال ډیر وو ، قاضي دخپلي پوهي په درلودلوسره مسافرته وویل ،ته ولاړسه هغي درختي ته ودريړه ،طهارت وکړه دوه رکعته نفل لمونځ وکړه او بیادرختي ته ووايه چي دالله درضاد پاره قاضي حکم کړيدي راسه اوشاهدي ووايه . مسافر رخصت سواوولاړی .

دلته عبدالغیاث دقاضي سره ناست دی ، خلگ ځي اوراځي یوساعت بعدقاضي مخ دعبدالغیاث وخواته واراوه اوپوښتنه یې وکړه داسې راته باوله ښکاره سو ، اوس به هغه ځای ته رسیدلی وي ، عبدالغیاث بيله ځنډه ځواب ورکړ ، هو قاضي صاحب دالیونی دی ،نه دی رسیدلی . قاضي بیرته پخپل کار لگیاسو . دلته دوی پرېرېده هلته مسافرپسې راواخله مسافراغی طهارت یې وکړ دوه رکعته لمونځ یې ادا اودرختي ته په زاری سو درختي هیڅ برغ اوجواب نه ورکاوه مجبوره سوبیرته راهي سو . راورسیدی قاضي ته اوسلام یې واچاوه ، قاضي وعلیک کړ بیا مسافروویل .

قاضي صاحب هرڅه چي مي وکړه درخته راحاضره نه سوه . قاضي وویل ، هغه ستانه مخ کي راورسیدل اوشهادت یې ووايه چي تا وعبدالغیاث ته پیسې ورکړيدي ، مخ یې دعبدالغیاث وخواته واراوه او ورته وې ویل ، ورکه دده امانت که چیري ده وتاته دهغې درختي لا ندي پیسې نه وای در کړي نوتاته دهغې درختي ځای اومنزل څه معلوم وو کله چي مادرڅخه پوښتنه وکړه .عبدالغیاث خجالت سو اودخپل مسافرملگگري حق یې اداء کړ .

سوالونه

1. آیا عبدالغیاث داسلام دارشاداتو مطابق کاروکی ؟
2. آیا عبدالغیاث ملگری ښه سپری وو ؟ ولي قرض الحسنه ورکړه ؟
3. په اجتماعي ژوندکي باید سپری لکه عبدالغیاث غوندي اوسي ؟
4. قاضي که علم نه درلودلای یایي رشوت اخیستی وای نو څه کیدل ؟

جوابونه

1. هيڅکله : عبدالغياث داسلام دارشاد اتوپرمبنا باندي حرکت نه درلو دی.
2. هود عبدالغياث ملنگری ډيرينه سپری وو، په دې خاطر يي و عبدالغياث ته قرض الحسنه ورکړه چي هغه ډير په خراب حالت کي وو يعني وچکالي او غريبي دده د ژوند وضع ورته خرابه کړيوه.
3. په اجتماعي ژوند کي بايد سپری د عبدالغياث د ملنگري غوندي واوسي.
4. قاضي که رشوت اخيستی وای يايي د علم معلومات کم وای حتماً حق تلفي منځ ته راتلل او د عبدالغياث د ملنگري په حق کي ظلم کيدی.

صبر او تحمل

دجهان په لويو سمندرونو کې یوسمندردي چې دبحرهند پنوم ياديري . يو وخت اويوزمان په دې سمندر کې يوه لويه کبتي چې دډيرو مختلفوخلگوڅخه ډکه وه پخپل حرکت سره چلیدل په دې کبتي کې يوه مسلمانې کورنۍ هم وه چې غوښتل يې چيرته سفر وکړي . داوبوپه تام قدرت کې ناڅاپه دکبتي چلوونکي اعلان وکړ چې دکبتي حالت په خطر کې لويدي دى تاسي د لامبو وهلو جامې اوملبوسات واغوندي . ټولوخلگوته داچامي اوملبوسات ورسيدل ، خلگو ډيرهياهوي اوشورماشور جوړکړي وو ، نارې اوغلبې دکبتي دهرې خواڅخه اوريدلي کيدې . په دې کبتي کې کومه يوه مسلمانې کورنۍ چې ناسته وه هيڅ رغ اوډياد يې نه وتې ټوله چپ اوکرار پخپل ځای کې ناست وه اوصبريې کړې وو د خپلي حوصلې څخه يې کار اخيستی .

نابره دکبتي چلوونکي دوباره اعلان وکړ چې کبتي بيرته جوړه سوه اوحالات ټوله تر کنترول لاندې دي . خلگ ټوله خوشحاله سوه اوبيرته پخپل ځای کې آرام کبني ناستل . دکبتي مشر چې دکبتي په خلگو باندي پام لاره اوټوله يې پخپل نظر کې نيولي وه راغی اوددې مسلمانې کورنۍ دمشر څخه يې پوښتنه وکړه ، ټوله خلگ په شورماشوراوهياهيوي کې وه ولي تاسي پته خوله ناست واست وي ويلای سئ ددې علت څه وو؟

دکورنۍ مشرورته وويل . موږ مسلمانان يو اوعقیده په مکمله توگه پر خدای باندي لرو ، موږ پهپرو چې مرگ اوژوند خدای په قدرت کې دى دځان ساتنه فرض ده موږ لازمي تدابير دکبتي د اوامرو سره ونیول نور نو د نرواوغلبلو جوړيدل کومه گټه نلري موږ صبرکړي وو اود خپل پروردگار رحم ته منتظروو . دکبتي مشر چې داخبري واوريدې يقين يې حاصل سوچي رشتياهم دمرگ او ژوند صاحب د خيراوشرصاحب دعزت اوذلت صاحب د جهانيانو پروردگاردى بندگان دخپل تدابير نه بغير هيڅ هم نسي کولای بايد د پروردگارعالم قدرت په حقه سره وپيژني ، دمسلمايې کورنۍ مشر بيا دقرآن عظيم الشان کم جلد چې ورسره وو خلاص کړ اودا مبارك آيتونه يې ورته وويل

ليس لل انسان الا ماسعي .

ترجمه : نسته دانسان دپاره هيڅ مگر دهغه تلابس .

خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ دِيْكُمْ دِحْسَنُ عَمَلًا

ترجمه : مرگ اوژوند پيدا سویدی ددې خبري په خاطر چې کم یوستاسي نيك عمل کوي .

قُلْ لَا دِمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا رِلاً مَا شَاءَ اللّٰهُ

ترجمه : نه یم زه مالك دځان دپاره دضرر(تاوان) يانفع (گټه) مگر په اراده دالله (ج) . همدغه رنگه عزت ورکوي هغه چاته چي اراده يي وسي اوذلت ورکوي هغه چاته چي اراده يي وسي دژوند په ټولو حالتونو باندي قادردي .
دکښتۍ مشر ددې خبري په اوريدلو سره ډير مطمئن سو او مسلماني کورنۍ دمشر څخه يي ډيره مننه وکړه دځان سره يي هوډ وکړ چي د حق په ويلو او پيژندلو کي بايد سستي ونکړي .

سوالونه

صبر په کوم حالت کي ضروري دی ؟
خدای پاک دصبر په هکله څه ويلي دي ؟

جوابونه :

صبر په هغه حالت کي لازم اوضروري دی چي انسان په وس کي دمدافعي توان نه وي لکه : زلزله دباد اوباران طوفانونه ، وچکالي يا دباران نه کيدل .
دوهم : الله پاک دصبر په هکله ډير ارشادات لري اوقرآن عظيم الشان زموږ رهنما دی . او الله پاک ويلي دي چي زه دصابرينو سره يم .

ملگر توب

په يوه ښهر کې ډير مشهور تجاروو يوه دانه زوی يې درلودی خورا ډير پرگران وو ددې زوی د پاره يې د ژوندانه هرڅه تيار کړي وه هېڅ نوع کمي داسبابوددې هلك په ژوندانه کې نه ليدل کيدی ، دايې گاني د ورکتوب څخه ورته حاضر باشه ولاړي وې دسپورټ اوساعت تيری. سامان دهرې خوا څه ددې هلك په خدمت کې وه ، معلمين ،استادان ،ملائيان ټوله ددې هلك دعلم په زياتولوکي لگياوه دعلم اوادب لاره ورته خلاصه وه ، دنيزه بازي ، آس سورلي اوغشي ويشتلوسامان هم دښکار کولو په خاطر دمجربو استاذانوله خواڅخه ورته په تدريس اوياهم ښودلو سره دا زمينه مساعده کړې وه چې خپل د فراغت وخت په ډيره آرامه او خوشحاله فضاء کې تيرکړي ، هغه خوا دده پلار هم ډير کوشن کاهو چې دايوه دانه زوی يې په تجارت اوسوداگرئ باندي مکمله پوهه ولري ځکه دده تر مرگ وروسته ددې دنيا اوجايداد مالک همدادده يوه دانه زوی کيدای سي .

خير دنيا کارونه دي هلك لوی سو دخپلوملگرواوانډيوالا نو سره په مشغولا د شپې ترناوخته پوري دکوره څخه ليري وي : کله ناکله به پلار ورڅخه غوښتنه کول چې کورته وختي وختي راځه . خوهلك چنداني پخپل فکر کې داخبره نه ځايول . څو د هلك پلار هوډ وکړ چې دهلك تربيه ترخپلي څيرني لاندي ونيسي هلك چې دا وخت د21-22 کالو وو پلار ورته وويل زويه په دې دومره عمر کې دي څومره انډيوالان اوتکره ملگري پيدا کړيدي ؟ زوی ورته وويل باباجانه ملگري خو مي ډيردي خودرې نفره مي داسي کسان دي چې په مرگ او ژوند راته ولاړدي . پلاريې ځان خوشحاله وساتي . اونوري پيسي يې ورته ورکړي او ورته ويويل زويه دادرې ملگري دي ټينگ وساته . خير يوکال دوه نورهم تير سوه پلارکله ناکله دزوی څخه دده دانډيوالا نوپوښتنه کوي اوزوي هم ددې درو ملگرو تکره توب او وفاداري ورته وايي . لنډه داچې پلار ډير کوشن وکړی خپل زوی دايدا گڼستی څخه راوباسي خو په ظاهره نه کيدل، څوبلاخره يوه شپه ددې هلك پلارچې د بوډا توب حالت ته رسيدلی ووخپل زوي داسي وازمويه .

يوه دانه پسه يې حلال کړ اوسريې ورڅخه پرې کړ په يوه جوال کې يې واچاو د جوال سر يې ټينگ وتړی کله چې زوی نيمه شپه کورته راغی نو پلارورته وويل .

زويه ډيرکلونه مخ کې ما ديوه کس سره دښمني درلودل او بلاخره نن د ورځي سره مخامخ سوو د جنگ حالت ووماهغه خپل دښمن وواژه اوسرمي ځني پرې کړ دادی په جوال کې مي اچولي دی هېڅ څوک نه وه څوکه چې رارهي سوم ومي ليدل چې يوه سړي دديوال ترشاه خپل ځان پټ کړی وو شايد هغه ليدلی يم ،صباتوله خلگ خبريري اوخامخواداسړی خپل دسترگوليدلی حال بيانوي نوته داسي وکړه ولاړ به سو ستا هغه يوه ملگري ته ، د تاوان اوبندي گري ټول خرڅ يې پرما صرف دی دي دومره ووايي چې دا کار ماوکړي خودقاضي دحکم څخه زه وژغورل سم دده ټول مصارف دکوراوبندي توب يو په دوه زما په غاړه .

هلك وويل دا خوښه خبره ده څه چي څو ، راهي سول نيمه شپه ده دخپل ملگري کورته را ورسيدل دروازه يي وټکول ملگري را ووتې دسترې مسي نه وروسته په دروازه کي دهلك پلاردا خپله نکل ورته وکړه د زوی ملگري خپل ځان تير کړ او پلارته يي آواز وکړ څو وروسته تر سوال جواب پلاريي انکاروکړ .

خبرپه دوهم ملگري دهلك باندي رضاء سول ، پلاراوزوی دواړه هلته لاپل ، ددې هلك دوهم ملگري هم انکاروکړ ، بيا دريم ملگري ته ور رهي سول نيمه شپه ده کوڅه په کوڅه گرځي څو ورسيدل دروازه يي وټکول ملگري را ووتئ دقضيه داوريډلو څخه وروسته ده هم انکاروکړ . پلاراوزوي دواړه نامينده سول بلا خره پلار و خپل زوي ته وويل .

زويه راڅه زماهم يوملگري دی هلته به ولاړسو چي څه کيږي . راهي سول راغله دخپل پلارملگري کره دروازه يي وټکول آواز راغئ څوک يي ؟ تجارخپل نوم ورته وښودئ زه يم ، جواب راغي درغلم . خودرک معلوم نسو ، بيبي دروازه ورته وټکول ، آوازراغئ درغلم . خوبياهم څه ځنډ پکښي ووتی ، په دريم ځل چي يي دروازه ورته وټکول نودروازه خلاصه سول ، تجار پوښتنه ځني وکړه ، ولي دي دومره ځنډ وکړ ؟ . ملگري ورته وويل . په اول ځل چي دروازه وټکيدل نوزه خو پوه سوم چي ته يي ولي په دې زړه کي راوگرځيدل چي الله دي خير کړي په دې نيمه شپه کي څه نکل دئ بيا مي دځانه سره سوچ وکړ چي کيدای سي په کورکي خدای مه کړه د زنانه مريضې ورته پيداسوې وي نوزه خو هلته خدمت نسو کولای ځکه مي دهلکو مور راکښينول دوهم ځل چي دروازه وټکيدل نومي دځانه سره داسوچ وکړچي کيداي سي څه پيسې يي پکاروي څو ولاړم دبکس نه مي پيسې راواخيستي خاماخوا ځنډ وسو په دريم ځل دادی درې سره ستاسي په خدمت کي حاضر سوو . وروسته تجار خپله نکل ورته وکړ او په جوال کي دسپري سر ورته وښودی .

ددې تجارملگري چي داقصه واوريډل نويي داسي وويل .

ته دا جوال راکه چي زه يي وگورم ، تجارجوال ورکړ ، ملگري جوال واخيستی اودې تجاراووزوگ ته يي وويل ځي الله مو مل سه ، په دې شپه کي څوک دچادر وازه نه ټکوي اودروازه يي وټرل ، هرڅه چي دا تجارورته وويل دروازه خلاصه کړه . دی هم داسي ورته وايي ستاسي زما سره څه کار دئ ځي ولاړ سئ اوس به خلگ راخبرسي بيا به وايي څه نکل دئ ځي الله مو مل سه . ترډيرو خبرو اترو وروسته ددروازې تر شاه بلاخره ددوهم ځل دپاره دروازه ورته خلاصه سول کورته دنه ننوتل او تجارخپله قصه داسي ورته بيان کړه .

داد انسان سرنه دئ بلکه د صباد پاره د خيرات د پسه سردئ مادا خپل زوی په ازماينبت کي واچوی هرڅومره چي مي ورته وويل ددې زماني ملگري څو په اصل اوخته ونه پيژني ورسره انډيوالي مه کوه خودغه زمازوی نه منل زه مجبوره سوم دغه رنگه ډرامه مي ورته جوړه کړه .

تردې وروسته د تجارزوی دخپل پلار خبره ومنل د بيگانگانو او نا پيژندل سوي کسانوڅخه يي خپل ځان وساته .

سوالونه

1. ددې قصه مطلب څه دی؟
2. دتجار د زوی ملگري څوک وه؟
3. دتجار اصلي ملگری څوک وو؟

جوابونه

1. ددې قصه اصلي مقصد ددې چې باید خپل دوست او دښمن وپېژنو یعنی دداسې کسانو سره دوستي وکړو چې هغه په مکمله توگه و پېژناو یا هم دصادقه مسلمان حالت ولري.
2. دا هغه انډیوالان وه چې غوښتل یې دتجار اصلي سرمایه لوټ اوتالا کړي اودخپل ځان د خوشحالي لاره ولټوي.
3. دتجار اصلي ملگري هغه صادق مسلمان وو چې خپل هو او ني یې په یوه حرف ختمول د پوره صداقت اوایمان داری یوه ټوټه وه .

نوټ : داسلام په بڼه کې ډیر منافقین، یهودان او عیسویان داخل سویدي ټولومسلمانانو ته دادرخواست دی چې دخپل پوهي او عقل څخه کارواخلي . داسې کار ونه کړي چې په ورځ کې داڅرت شرمنده اود حضرت رسول مقبول (ص) دشفاعت څخه محروم وگرځي .

داسې ډیرې طریقې وجود لري اود منافقینو له خوا څه منځ ته راغلي دي چې اکثره خلگ نه په پوهیږي . خصوصاً دکفر سره د دوستۍ لاري اوتړونونه په داسې حال کې چې د ایمان دضائع کیدوخطرې ورسره ډیرې دي نن صبارواج سویدي . ددنیا تجملې زرق وبرق اکثره خلگ غولولي د دوستۍ او دښمنۍ توپیر یې ځني ورك کړیدی . دوطن، قوم او شخصي گټه په نظر کې نیول باید په هغه صورت کې ومنل سي چې د قرآن پاک په مبارکوارشاداتوباندي قایم اود حضرت رسول اکرم (ص) په هداياتو او عملکرد سره مطابق وي.

غرور او تکبر

په تیره زمانه کې دوه وروڼه وه یو یې تجار اوبل یې غریب کاره وو دواړو خپل روزگار کاوه . تجار ورور پخپل تجارت لگیاوو ډیراوا دونه یې درلودل خورب العزت ورته زوی نه وو ورکړی . په آخره کې پاک پروردگار ورته یوه دانه زوی پس له ډیرې مودې نه ورکړ ډیره خوشحالی سوه اوډیر خیراتونه وویشل سول د وخت اوزمان په تیریدلو سره د تجار زوی لوی سو څنگه چې ډیرنازولي وو دکسب او کار سره یې علاقه نه درلودل هغه یو متل دی چې وایي ((پلار گټلي زوی ته آسانه ده)) په همدې بنا باندې د تجار زوی خپله شپه اوورخ تیرول د پلار د تجارت دنیایي ډیره وه کمه کمې پکښې کې نه لیدل کیدل ځکه خو د زوی د پاره دعیاشی اوساعت تیرئ دروازه خلاصه وه.

خیر هغه بل پلوددې تجار ورور چې وو هغه ته هم الله پاک زامن ورکړي وه ټوله پخپلو خواريو او زحمتونو لگیاوه خپله شپه اوورخ یې په کاراو زحمت سره تیرول د چاڅخه یې قرض نه غوښتی هرڅه چې به یې پیداکړه په هغه به یې قناعت کاوه دعلم ادب اوپوهې سره یې علاقه درلودل کله چې به په مجلس کې څوک ورسره کښې نستی داسې به یې گڼل چې همیشه ورسره ناست وای ددنیا دڅېرو څخه یې چنداني ښه نه راټلل اوډیره مینه محبت یې هم وپځایه خبرو ته نه ښکاره کاوه داقتصاد له نقطهء نظره ضعیفه وه خو په ژوندانه کې داخلاق پوهې او رفتار درجه یې ډیره لوړه وه ، ژوند وو تیرېږي د اقتصاد ضعیفوالي ناجوړي اودرملو نشته والي د تجار د ورور حالت نورهم خراب کړڅو بلاخره په قضا ورسیدی مخ کې له دینه چې وفات وکړي خپل زامن یې را وغوښتل په نصیحت یې داسې شروع وکړه

((زامنو زه څه نلرم چې تاسې ته یې په میراث پرېږدم خو دومره درته وایم چې دالله پاک ساتنه تر ټولو لوړه او غوره ده ځکه خو زه تاسې پرخداي پاک سپارم اود هغه په لطف او مهربانی سره درته دښه ژوند غوښتنه کوم)) په حق ورسیدی.

(انا لله وانا اليه راجعون). اوس نو تجار یوازي پانه سویعني د ورور غمونو دی هم کرار اوارام پرې نښود ځکه همیشه به په نا خوالواو غمونو کې ورور ورسره ملا تړوو د دوست او دښمن په مقابل کې به یې د یوازي والي احساس نه کاوه د قضا خبري دي هیڅوک ژوندی نه پاته کیږي بيله الله (ج) څخه یوه ورځ مرگی دده دروازې ته هم ودریدی ده هم د نورو مسلمانانو پشان خپل زوي را وغوښتی اوداسې وصیت یې ورته وکړ . ((زویه دنیا پاني ده دهیڅ کس سره وفا او بقا نه کوي کیدای سي زه هم ستاسي دمنځه څخه ولاړ سم خو تاسي ته مي دومره دنیا اودولت پرې ایښی دی چې تاسي په آرامه سره ژوند وکړئ او وهیڅ کس ته احتیاج نسئ)) دایي وویل اوخپل روح یې وحق ته وسپاره (انالله وانا اليه راجعون).

ژوند دی بدلېږي روز گاردی تیرېږي په زمانه کې تغیرات اوتبدلات راځي د تجار زوی چې په کاراو روز گار باندې بلد نه وو څو کاله بعد د پلار د جایداد او دنیا څخه محروم سوځکه د شپي او ورځي خوراگونه د انډیوالا نوسره

ناسته ولاړه او بيځايه مصرفونه ددې باعث سوه چي خپله هستي اودارايي ختمه کړي مجبوره سو په ډير بد حالت کي د خپل ژوند ساوکاږي ، اوس لکه دليونو غوندي بيځايه بيځايه په کوڅواو بازارو کي گرځي چي ناڅاپه دخپل د اکاد زوی سره مخامخ سوقسمت او تقدير د هغو خراب اقتصاد پروردگار عالم پخپل رحم اومهرباني سره ښه کړی وو او حتي تردې اندازې چي نژدې وو تجارت وکړي . تر سترې مسې وروسته دواړه د اکا زامن د خپل اصلي حالت څخه وتلي دي يعني يويي چي ډير نازولي اوښته من وو اوس بيوزلي او خيرن ښکاري، خوهغه بل چي غريب کاره اوخيرن وو اوس په پاکو جامو کي عزتمند ښکاري ، دا چي د دوستۍ اړيکي وي يو د بل سره يي وپيژندل ، بلاخره د تجار زوي ورڅخه څو روپۍ په قرض وغوښتي چي دا حالت نورهم د حيراني سبب سو .

اوس نو گرانو ويونکو ستاسي څخه دا پوښتنه کوم ،

1. ددوی په منځ کي څه فرق موجود وو ولي په تغير راغی ؟

2. دځان او اولاد سپارل پر خداي (ج) ښه ده اوکه پردنيا ؟

جوابونه

1. دانسان اوانسانيت په لحاظ ددوی په منځ کي فرق موجود نه وو خوددوی په اقتصادي ژوند کي فرق وو، تغير څکه راغي چي د تجار زوی کارنه کاوه او تنبل وو د پلار و لاس ته يي کتل دپلار تر مرگ وروسته هم هغسي تنبل اوبیکاره پاته سواو د آراموالي زمينه لا ورته برابره سوه . ددې بد چانسۍ گناه ټوله د واليدينو په غاړه ده ځکه د اولاد تربيه په وړکوالي کي د مور او پلار په غاړه ده مگر دده دا کازامن په کارو لگياوه پلار به هميشه ورته ويل ((د بیکاره خداي بيزاره)) نتيجه داسوه چي په اتحاد اويو والي سره يي خپل اقتصادي ژوند ښه کړ . زموږ د پلرونو څخه دامتل پاته دی چي هغوی د قرآن عظيم الشان څخه نقل کوي ((په اتحاد او يو والي کي دالله پاک رضا شامله ده او په دنيا کي سرلوري)) .

بي زحمته راحت نسته زماوروره * که عزت غواړي زحمت در لره بويه

2. تجار خپل زوی په تجارتي گټه باندي وسپاره ، دالله پاک قدرت او عظمت ورڅخه هيروو، هيڅکله يي دا فکر نه کاوه چي هستي اونيسي دالله پاک په قدرت کي ده . خوددنياد ژوندانه دپاره دانسانانو سعي اوتلبن ضروري کار دی . دعلم زده کړه اودحلال روزي پيدا کول فرض دي داسي چي دالله (ج) عبادت فرض دی .

نوٲ : دمگٲو اوببكاره انسان په سر د پروردگار عالم لعنت دى دمفت خوره او قرآن خرځونكي شخص په سر دالله
پاك لعنت دي.

عقل منده بنځه

پوه هوشياره اوديوه سرمايه داري كورنۍ څخه يوه بنځه وه ، ډيرمال اودولت يې درلودی . خپل تجارت يې چالان ووددنيا عيش اونوش ورته مهياوو، دهرکس خوښه وه چې ورسره نکاح وتړي خودې هوشيارې بنځې په پرهيزگاری او عبادت سره خپلي شپې او ورځي تيرولې ، غريب پروره اودډيري لويي حوصلې خاونده وه ، دخپل تجارت دپاره يې مير زائيان اوسوداگر درلودل ، دخپل پاک نيت اوصفا نظر سره يې په هرچا اعتبارکاوه ، پخپل قوم اوقبيله کي مشهوره وه داسي څوک نه وه چې ددې بنځې دنبو اخلاقو په تعريف به لگيا نه وو، ددنياوو ډيرو ملکونو ته به يې د اغوستلو اوخوړلو جامي اوخوراکه موادو(غله جاتو) صادرو او واردول خپله پيشه گرځولې وه ، دخپلو نوکرانو ، کارگرانو او کسب گرو د حالت څخه بل کل بې خبره نه وه

ددنيا ژوند دی عمر تيريري يو وخت او يو زمان يې دخپلو تجارتي سامانونو د راوړلو او خرڅولو دپاره يې يوشخص وټاکي دا ځوان هم ډير صادق او راست کاره سړی وو، د تجارت سامانونه يې ورته په گټه خرڅ کړل او دا ځل يې ترټولو وختونو مخ کي ډيره گټه وکړه بنځې دانوی ځوان په نظرښه ورغی قسمت دالله (ج)دی ډير عمر بعد يې دواوه خيال په نظر کي ورغی الهي تقديرات خپل کارکوي ځکه ددې انجلي او ددې ځوان ترمنځ رابطه دنکاح ټينگه سوه اود دواړو په موافقه دواوه ترتيبات ونيول سول ، پاک پروردگار ددې نوي ژوند څخه څلور لوني اودرې زامن ورکړل ، دې عقل مندي بنځې خپله ټوله دارايي دخپل خاوند په اختيار کي ورکړه حتي تردې اندازې چې دخوړلو توان او قدرت يې د يوه وخت د پاره هم د لاسه ورکړځکه ددې خاوند يو پرهيز گاره متقي ځوان وو، ددنياد ټولولو اوساتلو سره يې چنداني علاقه هم نه درلودل ، دې حوصله مندي بنځې هم د خپل خاوند په خدمت کي د خپل هرڅه نه تيره وه څه چې به خاوند ورته ويل دې به منل او په هغه به يې عملي کول ، داسي معلوميدل چې پخپل خاوند باندي عاشقه ده اوخاوند هم ددې ډير خيال ساتئ.

قسمت اوتقديردی دهغه لوی منزل اوتجارت څخه وداسي حال ته ورسيدل چې د هرسړي اوانسان به زړه پرې سوځول کيدی خو پروردگار عالم ودې ته دومره حوصله ورکړې وه چې دخپل ميره د رضاد پاره يې خپل ټول ژوند وقف کړي وو . ددې زامن ورته الله پاک په وړکتوب کي پرې نښودل چې لوی سي ، ولي ددې بنځې لوني الله پاک ورته لوی کړې چې هره يوه يې داحترام او قدر وړ وگرځيدلې ، ددې ژوند هم پاک پروردگارډيرکړي نه وو دې هم د دنيا څخه سترگي پټي کړي (انالله وانا اليه راجعون).

ديوې لورڅخه ورته رب العزت دوه هلکان ورکړه ډيرښايسته اوپه لوگ والي کي دعزت خاوندان وگرځيدل ، څنگه چې ژوند په تيريدو دی دا دنياهم په تيريدو ده دادوه په ثمر رسيدلي ځوانان د خپلي انا غوندي ډير د صبر او حوصلي خاوندان وه خو په ژوند کي د دنيا د جارو جنجال په داسي حال کي چې هيڅ گناه يې نه درلودل شهيدان

سول ددې ځوانانو عملکرد مور ته يو داسي روښانه قانون پرې ښود چې دا څر ترورځي پوري به دخلقودرهنمايي او هوښيار توب سرمشق وي . ښه نو گرانو ويونکو

1. ددې ښځي نوم څه وو او د چاسره يي نکاح و تړل؟

2. ددې ښځي دوه لمسيان څه نوميدل ، د چاسره په جگړه کي شهيدان سول ، او په کوم ځای کي ؟

جوابونه

1. د اصالحه او حوصله منده ښځه حضرت بي بي خديجه (رض عنها) وه چې د حضرت محمد (ص) سره يي نکاح و تړل او د اسلام راوړلو په غرض د جهان د مسلمانانو اولينه انسانه وه چې ورته د مسلمانانو مور ويل کيږي .

2. د حضرت بي بي خديجه يوه لور وه بي بي فاطمه الزهرا نوميدل چې د حضرت علي کرم الله وجهه په عهد کي لويديلي وه او دوه زامن يي درلودل (امام حسن او امام حسين) . دوی دواړه د يزيد د قدرت په وخت کي په شهادت ورسيدل ، حضرت امام حسن (رض) په زهرو سره په مدينه منوره کي او حضرت امام حسين (رض) د کربلا نومي ځای کي په عراق کي موقعيت لري د 72 تنو اصابو کراموسره چې په هغوکي د حضرت عمر (رض) زوی هم شامل دی په شهادت ورسيدل .

انالله وانا اليه راجعون

د عدل جونگره

یو پادشاه ووچي ډیر رحم دل اومهربانه سړی وو، د شپې او ورځې به دخپلو رعیتو سره په راز دخبرو لگیاووحتي د شپې به یې هم گڼتونه کول اود غریبانو د حال څخه به یې ځان خبراوه دیتیمانو او کونډیانو حال او احوال به یې اخیستی. د ناجورانو د پوښتني د پاره یې علیحده وخت ټاکلی وو، شفاخانو ته به تللی د دوا درمل اوپرستاری په باره کي به یې د ناجورانو څخه معلومات حاصلول، کوم ډاکترچي به د ناروغانوسره ښه وضع نه کول هغه ته به یې سرزښت ورکاوه، د خلقو په ودونو کي به یې اشتراک کاوه خو څوک به نه په پوهیدل. د اصراف په صورت کي به یې دواده مشران راوغوښتل او بیا به یې ورته نصیحت کاوه چي ډیر اصراف کول دخدای اود رسول دښمنان اود شیطانانو وروڼه دي. په منډي گانو اود بازار په نرخ اونوا کي ډیر باخبره وو چا په گرانۍ باندي اجناس نسوای خرڅولای، د سود خورانو سخت دښمن وو، تجارانو او بډایانو چي به پیسې په بانکونوکي ایښودلي د هغه سخت امانت داره وو، گټه به یې دشریکانو ترمنځ د پیسو داندازې په نسبت ویشل، لنډه داچي خپل رعیت پر گران وو، غلا، لوټ ماري اوپه وطن کي د نا آرامۍ اچولوسره نه پخلا کیدونکي مبارزه کوله، عدالت یې پرعام اومعتبرو خلگو یو وو.

څه سړدي پرله گړڅوم د نکل کاردی زموږ د پاره د درس اوعبرت خبري دي یوه شپه د خپل گڼت په مطابق دکوره راوتی. په یوه کوڅه کي گړځي چي ناڅاپه د یوه کوره څخه داسي آواز په غوږ ورغي (پادشاه به په خپلو بنگلوكي ناست وي پردسترخوان به یې د پروردگار عالم راز راز نعمتونه پراته وي هغه به زموږ د بیوزلا نو دحاله څخه څه خبروي په دسترخوان کي یوه وچه گوله ډوډۍ هم نلرو چي په آرامه یې وخورو) پادشاه چي دا خبره واوریدل وا پس بیرته ولاړی اوسهار یې دا ښځه وخپل در بار ته را وغوښتل اود تیري سوي شپې خبره یې د ځانه سره پټه وساتل ښځي خپل دغریبی حال ورته بیان کړ، پادشا ودې ښځي ته وویل (نن غرمه زموږ سره ډوډۍ وخوره) خیر غرمه سوه دسترخان هموار سو ښځي ته یې وویل راسه ډوډۍ وخوره ښځه هم راغله پردسترخوان کښینستل بسم الله الرحمن الرحيم یې وویل او ډوډۍ خوړلو باندي یې شروع وکړه چي یو دوې گولې یې نه وې خوړلي ناڅاپه یې سترگي په یوه دانه شمشير باندي ولگیدې چي په تیره نوک سره ددې پرسرباندي په داسي حالت کي ځوړند وو چي په یوه ډیر نازک تارباندي تړل سوي وو داسي گمان کیده چي همدا اوس راشوه کیږي اوددې ښځي په سر کي به ښځ سي، دې ښځي دایوه غرمه ډوډۍ په ډیري ویري سره وخوړل که څه هم پر دسترخوان باندي ډیر سالن اومیوي گاني پرتې وي خود هري گولې په اخیستلو سره دښځي د خپل مرگ انتظارکاوه کله چي ډوډۍ یې وخوړل نوشکر یې وایستی چي الله پاک ورته بیا ژوند ورکړي.

پادشاه ډوډۍ ترخوړلو وروسته دا ښځه وخپل دربارته را وغوښتل او ورته وویل (څنگه وه ډوډۍ خوند وکړی) ؟

ښځي ورته وويل:

(تازه غوښتې وم چي ماووژنې خو الله پاك زه مړه نكړم.)

پادشاه وخنډل او ورته وې ويل (دالله پاك پر نعمتونو باندي بايد هرانسان شكر وكاري پر خپل دسترخوان وچه گوله ډوډۍ په بيغمۍ سره څومره ډير ښه خوند كوي ،ولي د بل په دسترخوان كه زرنوع نعمتونه هم وي ولي د بيړي په وخت كي هيڅ خوند اومزه نلري ، كومه خبره چي تادشپې وكړه هغه ما واو ريډل اودادۍ ته مي را وغوښتې ښه سو چي ودي ليډل د پادشاه پر دسترخوان كه زرنوع نعمتونه سته دومره د بيړي سره دي چي پادشاه د هغه ډوډۍ په مزه باندي نه پوهيږي ، ځكه دخپل رعيت سره مينه اومحبت اود هغومشرتوب د داسي شمشيرشكل لري لكه چي ستا پر سر باندي ځورند وو، كه غفلت وكړم حتماً دا شمشيرزما پرسر لويږي او كه عدالت كوم همداسي دشمشير ترسيوري لا ندي بايد واوسم.

سوال

1. گرانو ويونكو آيا پادشاه رشتياويل؟

جواب: بلي هر هغه وخت چي مورډ خپل احساس مسؤ لیت وكړو د مشرانو احترام او پر كشرانو باندي مشفق اوسو د پرور د گار عالم د رحمت اود رسول الله (ص) دشفاعت څخه به په ورځ د محشر بهره مندسو او په دنيا كي به هم د خلقوپه منځ كي د درناوي اوعزت خاوندان وگرځو.

بدعتونه

د موټرانو د اودريدلو د بس تم ځای وو دا هډه ډيره مشهوره وه ځكه په دې هډه كي د شيخ كني چن بابا د زيارت موټران دريدل ځلگ به د ډيره ليري ځايه څخه په سفر را روان وو څو دې هډې ته به يي ځان را ورساوه او بيا به د زيارت كولو او مراد اخيستلو د پاره زيارت ته تلل ، عجيبه خبره خولا داده چي بيشماره زنانه به هم ورته را رواني وې . د زيارت پر سر به جنډې دومره په مينه اومحبت سره څرېدې تا به ويل كه وو يا نه وو د خير او شر مالك همدا زيارت دی د جنډو به په لكري باندي رنگارنگ ټكران ځورند وه ، د زيارت د پاسه به داسي ښكلي ښكلي څادرونه همواريدل چا به فكر كاوه چي د زيارت شيخ كنيچن بابا د واده شپه ده ، حلواگاني ، خيراتونه او نظرونه به په ډير شوق سره و زيارت ته راوړل كيدل بيا به د شيخ كني چن باباخڅه دخپل مراد د پوره كولو درخواستونه كيدل ددې ځلگو په لړ كي يوه بوډا ښځه وه چي هغې به په حق اونا حق سره د خپلي ځوانۍ نكلونه د شيخ كني چن بابا په زيارت پوري مربوط كول او ويل به يي:

داداسي رسيدلى زيارت دى ، داسي مرادونه وركوي ، داسي په خوب كې راځي ، كه چيري د مراد حاصلول غواړي بس كه دى نه دى همدا شيخ كنجېن بابا دى ، د شپې يې په قبرستان كې رڼا وي وي ، وايي دا شيخ كنجېن بابا په ژوندني هم كله چې به يې زړه وغوښتئ تورمار به وگرځيدى ، خلكوبه ليدئ د چاسره يې خبري نه كولي هيڅ خوراك يې هم نه كاوه په اشارو سره به يې داسمان څخه مرغان راكښته كول اوس هم د جمعي مباركي په شپه په سپينو جامو كې په سپين آس باندي سپور گرځي او ډيرو خلكو ليدلى دى . همداسي ځني سړو به هم ددې شيخ كنجېن بابا په حق كې راز رازخبري كولې همدا په سپين آس باندي سپور او ياهم اكثره سپين آس د زيارت و سرته هركله ناكله ليدل كېږي ، يوه سړي بيا داسي نكل كاوه .

زما پلاربه ويل : نيمه شپه كې د خپل كښت او كروندي د اوبو لگولو د پاره را ووتم زما د اوبو نوبت وو ، اوبه مي پرمخكه راييله كړې ، چيري پرپلنډه باندي كرار كښي نوستم كه مي كتل يوه سپينه لمبه دليري ځايه څخه راروانه ده مادخانه سره فكر وكړ چې دا به څه شي وي ، داسپينه لمبه په ډيره چټكۍ سره د برق پشان راروانه وه ، زه وروسته ډير وبيريم كتل مي دا سپينه لمبه زما د هغه خوانه تيره سوه ښه مي وليدل چې په سپين آس باندي سپور ډير نوراني په تجلا سره ډك سړى معلومېږي ولاړئ اود شيخ كنجېن بابا د زيارت وخواته هلته داس څخه كښته سو او زيارت ته د ننه سو زه پسې څاروم ، ورغلم ومي كتل چې هيڅ هم نسته همداسرگ شيخ كنجېن بابا دى چې د شپې گرځي او بيا بيرته خپل ځاى ته راځي .

دغه زيارت په دې خبرو سره دومره ډير مشهورسوى ووچي حد يې نه وو ، ډيرملنگان به په دې زيارت كې ناست وه خپل چرس اوچلمان به يې ډكول او راوړل سوي حلوا گاني اوخيراتونه به يې خوړل ، دلمونځ اوعبادت هيڅ درك پكښي نه ليدل كيدى ، د قرآن شريف قرائتونه چا پيژندل هم نه . ملنگان چې بيله هغه هم تنبل اوبې علمه كسان وه د زيارت بلکې وي ، ورښتانه به يې د سراو ږيري دانجونو غوندي خو ډير خيران سوي اوبيا كوڅۍ كوڅۍ ليدل كيدل د جامواوكاليو به يې 3 گزه مخكي د چرسوبوى تللى . خير په هره بڼه به خلك راتلل اودرخواستونه به يې وركول ، چا به ويل (يا بابا جي ماته زوي راکه ، چابه ويل ماته ميړه را پخلا كه ، چابه ويل زما روز گار خراب دى ، چابه ويل پما كوډي سويدي دارانه ليري كه ، چابه ويل پما پيريانان ناست دي) ، څه سردې گرځوم په سل هاوو درخواستونه به ددې زيارت د پاره د نراو ښځي له خوا راوړل كيدل ، كه چيري په نا ځاپي ډول ديوه كس يا شخص په كاراو بار كې پيشرفت راتلئ نودا به د شيخ كنجېن بابا د زيارت د پاره يوه بله خوشحالي اود خلقو نوي عقیده پيدا كيدل وو .

دعمرخبري دي تيرېږي دعقيدو ژوند دى بدعتونه پخپل اوج سره په نوع دانواعو پيداكېږي تجارتي مسائل دي څوك په دې بهانه اوڅوك په بله بهانه خطاايستل كېږي اود پيسو دگتې د پاره چلونه دي راوړي . په همدې خاطر د شيخ كنجېن بابا زيارت هم تود وو اوډيرو خلكو به دې زيارت ته په درنه سترگه كتل . ښه اوس نو په دې باره كې ستاسي څخه پوښتنه كوم .

1. تاسي څه عقیده لری ؟

2. قرآن پاك په دې باره كي څه وايي ؟

جوابونه

1. د جواب د پاره تاسي خپله قضاوت وکړی او جواب ووايي

2. سوال د جواب د پاره قرآن پاك دداسي آياتونو څخه ډك دی چي د لا لت کوي پردې هيڅ کس بايد دالله پاك نه بغير د بل کس څخه هغه هم په داسي حالت كي چي خپله ناتوانه او بيوزلي وي د كمك د پاره څه وغواړي خو دا خبره دلته د يادولو وړ ده هغه دا چي د دنيا د اموراتو د انجامولو د پاره لکه په غم او خوشحالي كي سره يوځای کيدل او يو د بل سره لاس غزونه لکه زکات خيرات صدقه سرسايه اوداسي نور ساده حالتونه ددې حالت څخه جدا اومستثنا دي . نه بايد زموږ ويونكي د ساده موضوعاتو داخل کول په همدې بحث كي ترخپلي څيرني لاندې ونيسي زموږ هدف دلته د هغه بدعتي او شرك نيونكي حالت څخه دی چي په قصه كي ورته اشاره وسوه اود شيخ کنيچن بابا د زيارت څخه ديوه کارکن او فاعل شخص د اعمالود اجرا کولو په شکل غوښتنه کيدل.

د قرآن پاك د ارشاداتو څخه يو ډيرو واضح او روښانه دليل چي د هر مسلمان په زړه كي نقش لري را اخلو اوتاسوگرانو ويونكو ته يي وړاندې كوو. په الحمد لله كي د (اياك نستعين) په معني باندي ټوله پهيږو هغه دامعني چي (اې خدايه ستا څخه مدد غواړو) په دې صورت كي چي دالله پاك نه كمك اومدد غواړو بايد پوه سو دا كوم حالت دی او كومه بڼه لري . خوبعضي خلگ چي په اين وان سره دالله پاك د قدرت اوعزمت نه ځان بې خبره اچوي يا زيارتونو يا ملنگانو اويا هم نورو بهانوته لاس او پښي وهي دگناه مرتكب گرځي زموږ ددې خبري مصداق دغه مبارك آياتونه دي.

تأييد دالنساء سوره 173 مبارك آيت داسي كوي .

وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا (173) [النساء]

ترجمه : پيدا به نكړي بيله پروردگار عالم څخه بل دوست او كومك كونكي.

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي دَسْتَجِبْ لَكُمْ (60) المؤمن

ترجمه : ووايه يارسوالله مسلمانانوته (وايي پروردگار ستاسي وغواړي ماقبلول كوم ستاسي د پاره). ددې آياتونو په ويلو اومنلو سره پرموږ فرض سوه چي دطاعت اوعبادت لايق يوالله پاك دی

خو و زیارت ته تگ اود هغه د پاره دا لا زمه نه ده چي مور دهنه زیارت څخه څه وغواړو بلکه باید د زیارت په موجوددیت سره باید اول و وایو (اسلام علیکم یا اهل القبور۔ بیا به بیرته و وایو وعلیکم السلام یا اهل الصبور) بیادقبر وراسته طرف ته ودریږو درود په رسول الله (ص) به و وایو بیا به الحمد شریف قرائت کړواو وروسته به درې ځله قل هو والله احد و وایو او ثواب به یې د قبرستان ټولو مسلمانانو ته وبخښو او بیابه دوعاوکړو .

اې پروردگاره ، داسلام په مرده گانو باندي رحم وکړه سخت ساعت باندي آسانه کړه اودگورتاریکی ورته په روښنایي بدله کړه که چیري په دې مرده باندي عذاب وي الا هي پخپل فضل اوکرم سره یي ترې لیري کړه ، مور چي په دې حالت کي راسو پرمور هم رحم اومهرباني وکړه .

آمین.

باور کول

ډیره پخوا زمانه کي یومور اویو زوی وو دواړو په ډیره آرامه فضا کي ژوند کاوه ، ددې هلك یوه خور وه چي په کوچني والي کي ورکه سوې وه که څه هم ډیر تلابن او کوبښن پسې وسو خو هیڅ خبر یې پیدانسو ، داهلك هم کرار کرار لوئیدی اوچي دزلمي توب وحالت ته ورسیدی نو یو ډیر غښتلي او پهلوان ځني جوړ سو دکلي خلك هم ځني خوشحاله وه ، د هرچاسره به یې په ډیره مینه اومحبت سره خبري کولې ، دضعیفانو سره به یې اخلاقي مرستي کولې اود هغو ملا تر وو . لنډه داچي کارونه دخدای (ج) دي ددې هلك مور چي ډیره بوډاسوي وه دخدای په رضا په حق ورسیده . اوس نو دامهربانه اوغښتلی ځوان یوازي پاته سو کورخوند نه ورکاوه یوه ورځ یې تصمیم ونیوی چي خپله کډه به ددې کلي څخه وړي او بل کلي ته به ځي ځکه یې نو خپل عهد ټینگ وساتی اوددې کلي څخه روان سو . هله هله هله منزل پرمنزل دیوې درې څخه تیریري که گوري چي یوه دانه زمري کم ښکاري ویشتلې اوزخمي کړیدئ زمري چي خپل ماشومان هم درلودل د هغو د ساتني د پاره قابو وو چي څوک یې ښکار نکړي داچي ډیر سخت ژوبل سوی ووچندانې د ښکارکولو توان یې هم نه درلودی ، په اول کي پهلوان ځني وپیریدی خو کله چي یې په ځیر ورته وکتل زمري د حملې نه دی اود زمري چیچان هم وړي دي نو دداخل خورجین څخه یې څه ناڅه را وایستل اود زمري و چیچیانو ته یې کښیښوول او یوڅه یې ودا خپله زمري ته هم ورکړه اودایي د ځانه سره وپتيله چي د زمري د چیچیانو ترلوئیدو پوري به خامخوا دلته اوسیري .

هغه وو چي ددې زمري اود هغه د چیچیانو سره دلته پاته سوهره ورځ به وتی او څه ناڅه ښکار به یې کاوه اودې حیواناتو ته به یې ورکاوه ، څه سردې گرځوم د زمري بچیان لوی سول اوددې پهلوان سره یې داسي دوستي پیداکړه تابه ویل د یوه کوراوکهل خلگ دي دا ټوله محبت او شفقت ددې پهلوان وو چي حیوانات یې هم د خپل ځان ملگري کړه .

پس له څه وخته ورپه زړه سوه اصلاً په څه د خپل کلي راووتی دا خو یو ځنگل غرونه او دره ده دلته خو هیڅ هم نه حاصل کیږي بله ورځ یې خپله کډه بارکړه اومخ په منزل رهي سو هله هله د نکل کاردی وړي سو په خورجین کي هم څه نه وه په یوه لویه دښته کي یوې لوي قلعه ته ورسیدی په دې فکر کي سو چي گوندي دلته یوڅوک وي اوڅه به ځني وغواړي د خپل آس څخه تاسو اود قلعه دروازه یې وټکول . که گوري یوه ځوانه ښځه را ووتل او ډیره خوشحاله سوه پهلوان ته یې و ویل راځه خدای دي راوله میلمه دخدای دوست دی راسه . پهلوان یې راوستی کورته دننه او په خونه کي یې کښیناوه سوال جواب شروع سو پهلوان خپله قصه ورته وکړه اودایي هم وویل زما یوه خور وه په کوچني والي ورکه سویده کله چي دې ښځي داخبره واوریدل نو ویویل ، گرانه وروره هغه خوردي زه یم ښه سو چي بیا مي ژوندی ولیدې اوس به خپله خور د خوراک څه ناڅه درته تیار کړي خودا ډیري ورځي کیږي زه هم وړي یم .

خير ڪرار ولاڙه سوه اود خوني ڇخه و وتل ولاڙه و آس ته او دآس يوه پڻه يي ڇني و خوڀل راغله و خپل وروڙه يي و ويل وروڙه آس دي پر درو پڻو راغلي دي؟

پهلوان چي ڏير هونسيار اوڇيرڪ سڙي وو پوه سو چي ڪمه خبره ده ويويل هو خورڪي . ڀڄه بيا لاڙه اوڇه وروسته بيا راغله وروڙه آس دي پر دوو پڻو راغلي وو . وروڙه پوه سو چي ولله دا خوبلا ده ، ويل هو خور ڪي . ڀڄه بيا لاڙه اوبياراغله وروڙه آس دي په يوه پڻه راغلي وو وروڙه هوروي هوروي ، داڄل پهلوان د ڄانه سره سوچ وڪڙ چي سڙيه پڻي ڪاره ڪه ني تا به هم و خوري . ڀڄه بيا راغله وروڙه آس دي په سينه باندي راغلي وو وروڙه ويل هو خورڪي ، خو زه ڏير تڙي يم . خوري وويل دغه دي جام د اوبو وچڻه ، وروڙي وويل نه خورڪي . داغليل واخله اود هغه دريا به ڇخه ماته خوري اوبه راوڙه . خور يي وويل ڀه دي وروڙه خو تر ڇو چي زه راڄم ته به دغه ڊ هلكي ڪرار ڪرار ڊنگوي ڇو هم ته مصروف اوسي اوزه به هم دغه ڊهلكي په وهلو سره نه ويريرم ڄم اوبه درته راوڙم .

پهلوان چي ڏير زرنگ وو ويويل ڀه دي خوري . خوري غليل واخيستي اوبه يوه منڊه يي ڄان ورساوه درياب ته ، وروڙ يي ڊهڪ وهي ، ڀڄه چي غليل په اوبو ننه باسي د اوبوڊڪ سي خوڪله چي داوبو ڇخه را وباسي اودوه قدمه لاڙه سي اوبه بيرته ڇني توي سي بيا ولاڙه سي دلته پهلوان حيران دي چي ڇه وڪڙي ڪه يي ڪتل چي يوه دانه مورڪ دوري رادوري ڪيري پهلوان پخپل پتو سره مورڪ ونيوي داسي چي خپل پتو يي يودم په مورڪ باندي ورگذار ڪي اومورڪ هم چي دانسانانو له خوا نه وو په عذاب سوي ڏير نه ويريدى ڇڪه په اساني سره ونيول سو دستي يي يوه رڻڪي پيدا ڪره اومورڪ يي ڊهلكي سره وٽري اوخپله يي ڄان دقلعه دديوال نه واچاوه اومندي وهي مورڪ هلته ڪر پهاري جوڙ ڪريدي . ڀڄه هم ستومانه سوه اوبه خالي لاس باندي بيرته دڪورخواته راروانه سوه ڪله چي ڪورته را ورسيدل وڃي ليدل چي ميلمه يي نسته اوتبتيدلى دي پر بام پورته سول وڃي ڪتل چي يوسڙي په منڊه ڄغلي داهم پسي راتا سوه اوڄان يي نڙدي راوڙساره . دلته ڄودخرما درختي وڃي پهلوان شاه ته وڪتل ڪه گوري بلا ورسڀ روانه ده ڙ ودرختي ته وختي هر ه ڄومره چي خور يي ورته وويل راتا سه پهلوان نه راتا ڪيدي بلا خره بلا ددرختي په اڙه ڪولو شروع وڪڙه پهلوان ديوي درختي ڇخه بلي درختي ته اوبتي ڪله چي آخري درختي ته ورسيدى پوه سو چي نور نو چاره نسته ڏير پريشانه ووپه دي وخت ڪي يوه زمري پخپل ڀنڪار پسي منڊي وهي اوتڙدي ڄاي پوري راوڙسيدى . پهلوان چي ورته وڪتل دهغه زمري چيچي وويچي پخوا دده سره اوسيدى ددرختي راتاسو اود زمري سره ودريدى بلا چي پوه سوه منڊه يي واخيسته زمري اوپهلوان پسي وڄستل زمري چي ڏيرچالاڪه وو بلا يي را ونيول اوهغه يي په دواڙو ٽڪر ٽڪر ڪره . زمري پخپله لاره ولاڙي اوپهلوان پخپله لاره ، اوس نوتاسي وواياست ددي قصه مطلب ڇه وو؟

جواب : اول بايد ٽوله انسانان درحم اوعاطفه خاوندان وي دخپلو گاونڊيانو سره په مينه اومحبت ڙوند وڪڙي هرڄاي اوهرچيري بايد دخپل ڄان د پاره دوستان پيدا ڪري ڇو په مشڪلا تو ڪي ورسره مرسته وڪڙي .

دوهم : زموږ د پاره دا لا زمه ده چې په بيگانگانو باندي باور ونکړواو ترڅو چې مو پيژندلي نه وي بايد د هيڅ کس کره ولاړ نسو او همدغه رنگه د بيگانگانو د راتگ څخه وځپل کورته ډډه وکړو او پر بيگانگانو باندي اعتماد ونلرو خصوصاً هغه کسان چې زموږ په دين نه وي (کافران وي) .

ډير داسي کسان پيدا کيږي چې په ظاهره ديوه پاک اوصادقه مسلمان بڼه لري خو په حقيقت کي يومناق او بد کرداره شخص وي په لباس اوظاهري شکل هيڅکله مه خطا وزي . دحقيقت د پيدا کيدلو د پاره لا زمه ده مور ، پلار ، مشرورور ، اکا ماما اونژدې ټول دوستان خپلو کشرانو ته دسمي لاري ښوول په خپله ذمه قبول کړي اوخپل مسو لیت وگڼي چې دجامعي د پيشرفت اوترقي يوازي لاره د خپل اولاد سالمه تربيه کول دي .

په کشرانوهم دالازمه ده چې دخپلومشرانو اطاعت وکړي اوداسي کار ونه کړي چې په ورځ کي داڅرت درسول الله (ص) دشفاعت حق دلاسه ورکړي.

صبر

یولوی سرمایه داره سړی وو ډیر درحم او عافطه خاوند وو پرغریبانو او بیوزلا نوباندي یې همیشه خیراتونه او زکاتونه ویشل د هغود احوال څخه یې خپل ځان خبراوه داسې ورځ یا شپه به نه وه چې د ده پرکور به میلمانه ناست نه وه میوې او غله جات پروردگار عالم ورته پریمانې د باغو او مځکو څخه ورته ارزانه کړې وه همدا ډول د اولادونو هم ورته کمی نه وو ځوانان زامن لوني اونکاحي ښځې هم ورته حاضر باشه ولاړې وې څه چې به یې ویل هم هغسې به کیدل د شاوخوا کلي خلگ هم ځني راضي وه داسې سړی نه وو چې د ده بد خواه وای ټولو خلگو ورته په درنه سترگه کتل او هر چاد ده احترام کاوه پروردگار عالم هم وده ته دومره مهربانه اونرم زړه ورکړی وو چې د ژوند په هره لحظه کې به د خپلو خلگو او عوامو د پوښتني دپاره چمتو وو دمريضانو به یې احوال په ډیره مینه اومحبت سره اخیستی. د دارو او درملو د پاره به یې ورسره مرسته کول داخترد خوشحالي دپاره به یې وټولو غریبانو ته جامي جوړولي پخپل ماحول او چارپییال کې به یې دغلو دپاره مارانو شیطانانو اوفاجرانو لاسونه لندول او نه به یې پرینوول بلکه د خپل حسن اخلاق په درلودلو سره یې داسې کسان په سمه لاره راوستلي وه ځکه د ضرورت مواد به یې ورته په وړیا توگه ورکول اوکه به کم مشکلات ورته پیدا کیدل نوحتي الوسع به یې دحل کولو لاري ورته پیدا کولې خیر د دنیا ژوند دی عمر دی تیریري یو الله پاک پخپل حال دی او پاته کیږي یوه چپه گرگو ددې دینداره سړي و دروازې ته ودریدل او یوه توره بلا ددې سړي په کور ننوتل باغونه یې وچ سول مځکي یې ویجاړه اودکنبت دحالت څخه ووتلي زامن یې هم ځني ولاړل ښځې یې هم ورڅخه جلا جلا سوي دی هم په یوه بې درمانه رنځ باندي اخته سو داسې حالت ته ورسیدی چې نور نودکلي خلگ ددې سړی دمرض څخه په تنگ راغلل اودا نیک سیرته سړی یې دخپل کلي څخه دباندې وایستی. یوه ښځه ورته پاته سول نورو ټول کوراوکهل ځني جدا سول ددې نیک سیرت سړي رنځ اوتکلیف ورځ په ورځ ډیریدی مگر ده هیڅ آه هم نه کینی دایوې ښځې به دده د پاره ډوډۍ راوړل اودده خدمت به یې کاوه د شپې اوورځي به ورسره وه دخلگو کورونو ته به تلل جامې به یې مینځلې یا به یې میچن څرخول اویا به یې د خلگو کورونه جاروب کول څو ددې مزدوری په نتیجه کې څه خواړه دخپل ځان اودې نیک سیرته سړي د پاره تیار کړي ددې ښځې ډیرښه ښایسته چوتیان (ورینستان) وه داسې یو ورځ راغله چې یوه گنهکاره سړي ددې ښځې څخه ددې د ورینستانو د پرې کولو غوښتنه وکړه هرڅومره چې دې ښځې انکار وکړ کومه فایده یې نه درلودل ښځه چې د مجبوری په حالت کې وه او بله چاره یې نه درلودل دمزد په عوض کې یې خپل ورینستان قیچي کړل څو وکولای سي خپله اعاشه برابره کړي په دې وخت کې یو شیطان په منډه راغی اودې نیک سیرته سړي ته یې په چپه ډول دابیان جوړ کړئ دانیک سیرته سړی چې ډیر پرهیزگاره وو ډیر خوابدی سوخو افسوس په داسې حالت کې وو چې هیڅ یې هم نسوای کولای پرشیطان یې لعنت ووايه اوځان یې وخپل خدای ته وسپاری. کله چې یې ښځه راغله ټول احوال یې ورته ووايه اود شیطان مخ یې تورکړي یوې چشمې ته یې ځان ورساوه اوهلته یې خپل ځان ومینځی. په

داسي حالت کي چي دپرې وللو توان يي هم نه درلودی . دقدرت کار دی په دې چشمه کي ددې نیک سیرته سړي شفا وسول او روغ رمټ سو اوتريوي لوي خطرناکي مرحلي وروسته بيا پروردگار عالم ورته د ژوند ټول سامانونه مهيا کړل.

سوالونه

1. اوس نو وواياست دانیک سیرته سړی څوک و؟

2. ددې چشمه په گوته کول ورته چا وکړه ؟

3. ددې نیک سیرته سړي عادت څه وواوڅه گټه يي وکړه ؟

جوابونه

1. دانیک سیرته سړی حضرت ایوب علیه السلام وو.

2. پروردگار عالم ورته دخپلي مهربانی له امله دده توبه قبوله کړه اوددې ازمايښت څخه يي کاميابه وايستی داځکه چي پروردگار عالم پخپلو بندگانو ازمايښت کوي هر هغه کس چي صبر او حوصله وکړه حتماً کاميابي دهغه په برخه ده.

3. ددې نیک سیرته سړي عادت صبر ووځکه خود صابرايوب پنوم ياديري.

نوټ: داقصه زموږ د پاره یوسرمشق دی څود بې صبری نه وساتل سو

يوه لنډه كيسه

دغريبي کورمو درلودی په اوموخبنتو آبادووخای خای پکښې پخې خبنتي هم کارسوي وي ، پخپل لاس مو جوړ کړی وو ، دگرمی په لنډو شپو کي وسپيني سپورمی ته مو خبنتي منبلې اود ورځي به مو دقلعه دديوالونو د پاره ختي لا ندي باندي کولې او کله کله به موخراب ديوالونه دکاگل پر خای په ريگو اواهاکو سره گډ سيمگل کول، د اوبو د څکلو د پاره مو په کورونو کي څاه گان درلودل د خپل نيت د پراخئ له امله دهغه بل کلي خلگو زمور د څاه گانو د اوبو څخه گټه کول (گټه يي تري اخيستل) ځکه اوبه يي ډيري يخي ، خوږې او ډيري پاکي وې د ژمي په يخو شپو کي د تالندي اوبريښنا څخه نه ويريدلو ځکه کور مو مضبوط جوړ کړی وو ، گلان او سبزيجات مو پکښي ډير ډير کرل حتي اکثره موږ د بازار څخه ترکاري او سبزيجات نه رانيول او په ډيره خوشحالي سره مو ژوند تيريدي ، نا گاه سيلی اوبارانونه را پيدا سول په مسلسل ډول يي زمور دغريبي کور لکه چي زمور سره يي دشمني درلودل په ژليو اوسيلابونو سره خراب کړ . مجبوره سوو د خپلي ميني څخه موکډه وکړه هري خواته خواره سوو څوک په دې کلي او څوک په هغه کلي کي ډيره سول ، څوک په کلي کي دننه دخلگو سره همسايه سول او چادکلي د باندي خيمې ووهلې داچي زمور څخه هرڅه دلاره وتلي وه نو مجبوره سوو په مزدوری مو لاس پوري کړ خو خپل ټاټوبی مو نه هيراهو په ډيره ميړانه مو کار اوزحمت کښی دچا احتياج نه وو خو ژوند ياري نه کول ، کرار کرار مو دکور د لوازمو په خرڅولو لاس پوري کړ په ډيره ارزانه ارزانه توگه مو خپل سامان خرڅاوه ، موږ خپله گزاره کول مگر د پردي کلي د مشرانو په سترگو کي خار وو ، ځينو به زمور د خرابه کورونو د رانيولو وړانديزونه کول چابه خرڅ کړل ولي چابه ويل دا زمور د پلار او نيکه د لاس نښه ده نې خرڅوم .

دکلي خلگ چي زمور د زحمت اوکارو دگټي له امله بديان سوي وه زمور د څاه گانو څخه يي کاريزونه وکيندل اوخپلو مخکو ته يي اوبه راډيري کړي ، عبدالغياث کاکاچي زمور په کلي کي يو ډير ښه سپری وو اوبه نوم يي درلودی څوکاله وروسته يي و غوښتل چي بيرته خپل کلي ته ولاړ سي او خپل کورآباد کړي . ده داگمان کاوه چي د نورو گاونډيانو څخه به پيسي په پور واخلي د قرض حسنه په توگه کله چي پرور دگار عالم ورته روز گار ښه کړي بيا به دخلگو قرضونه بيرته ادا کړي . په همدې زړه يي دکلي يوه مشرته چي ډير کلونه يي ورته خدمت کړی وو د پور (قرض) يوه غوښتنه وکړه چي اوس يي راته راکړه انشا الله په ډير نژدې وخت کي به يي بيرته درادا کړم . افسوس ددې څخه خبر نه ووچي دکلي خان دده دڅارويو دپاره هم سترگي پټي کړي وې ځکه عبدالغياث کاکا ديوه غويي اودوو پسونو څخه بل څه نه درلودل.

ښه نو گرانو ويونکو ددې لنډي کيسي جواب زه وتاسي ته پرپر دم ځکه غواړم ستاسي د ذهن ازماينست وکړم څو په علمي ډول درته ثابته سي چي ؟ ؟ ؟

حق او باطل

د حضرت صهيب (رض) څخه روايت دی چې رسول الله (ص) وويل ستاسي نه دمخکي قومونو يو بادشاه وو چې د هغه سره يو جادوگر ووکله چې دا جادوگر سپين ږيري سو نو پادشاه ته يې وويل . زه نور سپين ږيري سوم ماته يوه هلك راوا ستوه چې زه ورته خپل دسحر علم وښيم . پادشاه يو زلمی هلك ور واستاوه ، د هغه په لاره کي يو راهب وو دا زلمي د هغه سره کښينستی . د هغه خبري يې واوريدې خوښي يې سوې ، پس له دې هرکله چې به ساحرته تلی نو اول به ددې راهب سره کښينستی . کله چې به ساحر ته ورغلي نو ساحر به ووايه چې ولي دي ناوخته کړ هغه راهب ته دا احوال ووايه ، راهب ورته وويل کله چې دي ساحر وهي نو ورته ووايه چې په کورکي وم اوکله چې دي په کور کي وهي نو ورته ووايه چې د ساحر سره وم . په همدې ډول وخت دی تير ږيري يوه ورځ کلي ته يوځنگلي ځناور راغی . اود خلقو لاره يې بنده کړه ، ددې هلك لاره هم بنده سوه . دې هلك په زړه کي وويل نن به معلومه سي چې راهب په حق دی او که ساحر ، يوکالی يې راواخيستی ويويل .

ياالله که د راهب کار ستاخوښ وي نو دا ځناور په دې کاني مرکه . ځناور يې په وويستی . هغه مړسو . خلقوته لاره آزاده سول . بيا راهب ته راغي احوال يې ورته ووايه . هغه ورته وويل : بچيه - ته خو زمانه غټ مقام ته ورسيدې (اوداسي ځای ته چې څوک ورسيرې ازمايښت باندي راځي) ډير ژر به پتا باندي يوه سخته راسي . که سخته در باندي راغله نو زماحال چاته مه وايه . دا هلك دې اندازې ته ورسيدی چې ږوند او پيس مرض به دده په دوعا سره ښه کيدی اود ټولو مرضونو علاج به يې کاوه . د پادشاه يو وزير په دې خبر سو چې هغه ږوند سوي وو . ده ته يې ډيري تحفې راوړې او ورته يې وويل ، که زه دي جوړکړم نو داټول شيان درته درکوم (ستا دي) هلك ورته وويل : زه څوک نسّم جوړولای ، جوړونکي الله دی ، که تاپه الله باندي ايمان راوړی زه به درته دوعاوکړم ، الله به دي جوړ کړي . هغه ايمان راوړی او الله جوړ کړ ، بيا پادشاه ته راغلی او ورسره کښينستی . لکه چې به کښينستی . پادشاه ورته وويل د سترگو ديد درته چا درکړ ؟ وزير ورته وويل خپل رب . پادشاه ورته و ويل آیا زمانه بغير ستا بل رب هم سته ؟ وزير وويل

زما اوستا دواړو رب الله دی نو پادشاه بندي کړ اوترهغې پوري يې تکليفونه ورکول څو يې دهلك حال ووايه . هلك يې راوستی . پادشاه ورته وويل ، اې بچيه تا په جادوکي دومره ترقي وکړه چې رانده جوړوې او پيس مرض وړک کوې (مريض جوړوې) اوداسي کارونه کوې . هلك ورته وويل ، زه خو هيڅ څوک نه جوړوم جوړونکي الله دی . پادشاه دی هم قيد کړ اوترهغې يې آزار ورکاوه څود راهب حال يې ووايه . پادشاه راهب راوغوښتی او ورته يې وويل ، خپل دين ته وگرځه هغه انکار وکړ . نو يوه اړه يې را وغوښته اوراهب ته يې پر سر کښينبول اړه کاوه يې تر دې چې دوه ټوټي سو . بيا يې هغه هلك راوغوښتی . ورته وې ويل ، خپل دين ته وگرځه . هغه هم انکار وکړ . نوخپلو کسانو ته يې حواله

ڪر ڇي داهلڪ پلاني غره ته يوسي په غره باندي يي وڃيڙوي ڇي دغره وڃوڪي ته ورسپري نو ورڃه پوڀنتنه وڪري ڪه خپل دين ته واوڀنتي نو آزاديي ڪري ڪه انڪارڪوي نو د غره ڃهه يي لا ندي راشوه ڪري . هغوي بوتلي اوغره ته يي وڃيڙوي ، هلك الله پاڪ ته سوال وڪر . يا الله ددوي نه مي خلاص ڪه په هره ذريعه ڇي ستاخونه وي . په غره باندي زلزله راغله اوهغه د پادشاه سڀري ٿول لا ندي راشوه سول . داهلڪ پادشاه ته راغي اوهغه ورته وويل . ستا ملگري ڄه سول . هلك ورته وويل . دهغوي نه خپل رب خلاص ڪرم . بيبي نورو سڀرو ته حواله ڪر ڇي دي په ڪنڀتي ڪي سپورڪري اوڇي ڪنڀتي . دسيند منڃ ته ورسپري پوڀنتنه ڄني وڪري ، ڪه خپل دين نه پرپردي نو سيند ته يي وغورڄوي . هغوي بوتلي . دسيند منڃ ڪي هلك الله ته سوال وڪر . ياالله ددوي نه مي خلاص ڪري په هرهنه ڄه ڇي ستا خوبه وي ، نو په هغوي ڪنڀتي واوريدل اوتول پڪنبي غرق سول خوهلك الله پاڪ ژوندي وساتي . هلك بيا پادشاه ته راغلي . هغه ورته وويل ستاملگري ڄه سول ؟ هلك ورته وويل دهغو نه الله پاڪ خلاص ڪرم . بيبي پادشاه ته وويل ته مانسي وڙلاي بيله هغه طريقه ڄهه ڇي زه يي درته وڀنيم . پادشاه ورته وويل هغه ڄنگه ده ؟ هلك ورته وويل ، ٿول ڄلگ په يوه آزاد ميدان ڪي سره راجمع ڪر اوماد خرما په تنه پوري وٽر په بيا زماد تيرڪش نه يوغشي را واخه په ليندي ڪي يي ڪنڀرده او ووايه ((بسم الله رب الغلام)) ما ورباندي ووله ڇي داسي وڪري نوما قتل ڪولي سي .

پادشاه ڄلگ راجمع ڪرل اوهلك يي په سليب باندي وڃيڙاوه دهغه تيرڪش نه يي يوغشي راواخيستي او وي ويل ((بسم الله رب الغلام)) هلك يي وويشتي . هغه دغور سره نڙدي ولگيدي اووفات سو ، ٿولوڄلگووويل ((انا رب الغلام)) .

پادشاه ته خبر ورسيدى هغه ڪار وسوڪوم نه ڇي ته ويريدې هلك دي قتل ڪاوه خلقو ٿولو په الله ايمان راوڀر . پادشاه حڪم وڪر ، ڇي دسڀرڪونو په ڇوڪونو ڪي خندقونه وڪيني اور پڪنبي بل ڪري ڄوڪ ڇي دخپل دين ڄهه نه اوڀري هغه پڪنبي وغورڄوي ، ياي وويل ڇي هغه دي اورته ور ودانگي . همداسي وسول اوپه همدې ترتيب ٿوله مسلمانان يي د اورپه لمبو ڪي وسوڄل . په قرآن عظيم الشان ڪي دا واقعه د اصحاب اُخدود پنوم باندي مشهوره ده .

(رياض الصالحين 30 حديث 40 مخ اول جلد دريم باب دصبربيان)

داسي قصي او واقعات ڇي تاريخ گواهي وركوي ڏيري تيري سويدي لکه د حضرت ابراهيم عليه السلام قصه . اوحتي تردي ڇي د پيغمبران وڙنه اوپه شهادت رسول هم دڪفراو الحادله خوا دريغ سوي نه دي دسيدالشهدا حضرت حمزه (رض) شهادت په ڪومه طريقه ڇي ڪفارو وڪر په هيڃ زمان ڪي چانه وو ڪري هغه په دي شکل . پزه ،

غورونه ، سترگي ، او حتي زړه او اينه سره د سپرو بي هم خني ويستي وه . خو حضرت محمد (ص) په بوي باندي خپل
اکا (تره) و پيژانده

((انالله وانا اليه راجعون))

د علم برتري

تاسي به په دې بيان كې يوه داسې خوږه كيسه وويي چې تر ډيره وخته پوري به ستاسي د ذهن څخه ونه وزې او كه هر څوك د دې كيسې په اصلي مطلب پوه سو نودابه يو ډير لوی برکت ورپه برخه سوې وي . په يو وخت او يو زمان كې يو ډير پوه او عالم سړی تيرسوې دی دكلام په فصاحت او بلاغت كې په اولو ورځو كې ډير خوندور نه وو ځكه د ژبې د نيمگړتيا له امله يې حرفونه سم نسوای ادا كولاى خو وروسته دالله په فضل اوكرم سره دا نيمگړتيا ليري سول په جهان كې يې ساری نه درلودى ، د تكاليفواو رېرونو سره هميشه لاس اوگريوان وو د صبر او زغم څخه يې كاراخيستى د خلقو سره به يې هميشه كمك كاوه . مزاج يې د حقيقت په پلوى تند وو . ډير رحم دل اومهربانه شخص وو د هر قوم او قبيلې د سوالو سره يې د هغود خواهشاتو په مقابل قناعت بخشه جوابونه ويل او چې په وس او قدرت كې به يې وه د خلقود آرامى او هوسايي د پاره يې د ژوندا نه ټول ضروريات برا برول . خير د تعريف او توصيف په باره كې چې هرڅومره د هغه ستاينه وكړو بياهم لږ ده . مطلب دلته دادى چې يوه ورځ داسې په زړه كې ور وگرځيدل گ (زما علم ډيردى شايد زما نه په علم كې بل څوك برتري ونلري) . د پروردگار عالم له خوا ورته وحى وسوه ، ولاړسه ويوځاى ته او هلته به ديوه بل شخص سره ملاقي سي . هغه وخت به داشخص ويني چې د ځانه سره دي يوه دانه وريت كړى ماهى په ډوډۍ كې پيچلى اخيستى وي . په هغه وخت كې چې دغه ماهى ستا د دسترخوانه څخه ورك سي (همدغه وريت كړي ماهي د ژوندي ماهي په شكل بيرته اوبوته داخل سي) ته به هلته ددې شخص سره ملاقات وكړې . په همدې ترتيب سفر آغازسو هله هله هله يوځاى د اوبو چشمى ته ورسيدل په هغه ځاى كې يې اوبه وچسپلې اومخ په سفريي حركت ته دوام وركړ . يوځاى وړي سول او كښي نسل غوښتل يې چې ډوډۍ وخورې كله چې يې د سترخوان خلاص كړ وې ليدل چې ماهى نسته ، ور په ياد سول چې ماهي په هغه تيره چشمه كې د اوبو غيب سويدى . بيرته پشا را وگرځيدل او په دې واپسى كې يې خپل دمطلب شخص پيدا كړ . دې شخص ورته خپل عذرمخ كې نه مخ كې وړاندي كړ چې ته زما سره ملگرتوب نسې كولاى . خومطلبې ورته اسرار وكړ . ځكه نو ددوى ترمنځ په دې شرط سفراغازسو چې ورڅخه سوال به نه كوي . ده هم ومنل پرلاره سره راروان دي يوځاى ته راوړسيدل چې هلته خوداني كښتى . د خلقود تيرايستلو په غرض د اوبود يوې غاړې څخه وهغه بلي غاړې ته ولاړي دي په دې كښتيو كې يوه دانه څه زړه غوندي ده نوري كښتى . نوي نو ي دي ، دوئ په دې زړه كښتى كې سپاره سول كله چې كښتى . د اوبو منځ ته ورسيدل نو دې شخص هغه تېرچه چې د ځانه سره درلودى دكښتي ديوې برخي په ماتولو كې په كار واچوه . مطلبې شخص ورڅخه سوال وكړ داڅه كوي ؟

جواب ورته وركړه سو . مادرته ويلي وه چې سوال به نه كوي .

داوبوهغه بلي غاړي ته وا وښتل بيایي پخپل سفرآغاز وکړ هله هله هله ويوه ښارته ورسيدل . په يوه کوڅه کې تير يږي که گوري خودانې ماشومان په بازي بوخت دي يوه دانه هلك چې ښه پاکي جامي په تن لري خپله هم پاک او ستره معلومېږي ددې هلکانو په منځ کې گډ دئ اوخپل ساعت تيري کوي نوموړی شخص ورنژدې سواوهغه يې مړ کړ .
داحالت ددې مطلبې شخص بل کل خوښ نسو اوځني سوال يې وکړ ، دادي ولي مړ کړ حال داچې دايو بيگناه هلك وو ؟

جواب ورته ورکړه سو . مادرته ويلې وه چې سوال به نه کوي .

خير بيا سره روان سول و ښارته داخل سول اوهلته يې ديوه کار اوغريبي پوښتنه کول څو وکولای سي د خپل خوراک اومعاشي د پاره څه برابر کړي دلته هيڅ کس هم حاضر نسو چې ودوی ته کار ورکړي ځکه دا خلگ دلته په دې ښار کې نا بلده وه خير شپه تيره سول سهار سو بيا دوري رادوري گرځي په يوه کوڅه کې نا څاپه يو ديوال وليدئ چې د پريوتو په حالت کې وو نوموړی سړی ورته نژدې سو اوخپله اوږه يې ورکړه ديوال يې سم ودراره اودچپه کيدو څخه يې وساتئ . دلته مطلبې سړي بيا ځني پوښتنه وکړه . ولي دي ديوال سم اوجوړ کړ پري ايښئ به دي واي چې نړيدلي واي مور به جوړکړی وواوبيا بمو ځني پيسې اخيستي واي څود خپل خوراک زمينه مو مساعده کړي واي .

جواب ورته ورکړه سو زما اوستا ترمنځ جدایي ده . درې ځله وسوه چې تاسي زما څخه سوالونه وکړه حال داچې زما او ستا ترمنځ وعده وه چې زماڅخه به پوښتنه نه کوي . ددې واقعاتو حال درته بيان کوم .

اول دکښتۍ حالت : ددرياب هغه غاړي خوا پادشاه اعلان کړی وو هره کښتۍ چې نوي اوسلامته وي هغه ونيسۍ اوددولت کارونه په اجرا کړي . ماځکه دهغه کښتۍ ورته ماته کړه چې داسړی ډير غريب ووکه چيري د پادشاه عسکرو دده کښتۍ اخيستي واي نود دوي د خوراک او معاشي لاره بنديدل . ماته کښتۍ عسکرو نه نيول .

دوهم دهلك وژل : ددې هلك موراو پلار ډير پرهيزگاره خلگ وه ولي داهلك ډير پرگران وو . ويره ددې وه چې ددې هلك په لوئيدو سره داخلگ گمراهان سي ځکه ددې هلك اښده خراپه وه نو په همدې خاطرچې دامسلمانان دجنت څخه محروم نسي دا کارمي وکړ .

دريم دديوال جوړيدل : تردې ديوال لا ندي يوه نيك سړي دخپلو زامنود پاره خزانه پته کړې وه . د ده زامن واړه وه که چيري دا ديوال نړيدلی واي نوخامخوا دا خزانه ضايع کيده اودې هلکانوته نه رسیده په صحيح توگه ځکه نو ماداکارو کړ .

نورنو زما اوستا ترمنځ جدایي ده .

سوالونه

1. ددې کيسې څخه تاسي څه پند واخيستئ؟

2. مطلبې شخص څوک وو؟

3. کارکونکي (فاعل) څه نوميدئ؟

4. مطلبې شخص قوم او کتاب څه نومېږي؟

جوابونه

1. په دې بايد پوه سو چي په جهان کي د علم دروازه د ټولو انسانانو پرمخ خلاصه ده ولي دا علم د خلقو ترمنځ د ذهن په رشد او تقاضا پوري اړه لري په دې معني چي د يوه انسان ذهني رشد په يوه خاصه لاره کي امکان لري ولي د ټولو علومو تکميلول د يوه عادي انسان د پاره مشکل کار دئ ځکه دانسانانو ذهنونه په خاصو شرايطو کي د خاصو پروگرامونو د پاره د قبول وړ مسائل جذب کولای سي . په همدې منظور بايد هيڅ شخص ددې ادعا ونکړي چي گواکي د علم او پوهي له لحاظه ساري نلري . دادرسته خبره ده چي پيغامبران د علم او پوهي له لحاظه دمخکي دمخ رهبران دي ولي هغه په اندازه دي ځکه خو پروردگار عالم ددې خبري د تصديق د پاره دحضرت موسي عليه السلام او حضرت خضر عليه السلام قصه په قرآن عظيم الشان کي و حضرت محمد (ص) ته بيان کړه څو د مخکي د مخ علما پخپل علم سره ونه نازيږي د تکبر او غرور څخه بايد ځان وژغوري گگ داسي علما پيدا کيږي چي انسانان هغه نه پيژني مگر په هغه صورت کي چي ورسره په تماس کي سي .

2. مطلبې شخص حضرت موسي عليه السلام وو .

3. هغه شخص چي حضرت موسي عليه السلام ورسره په تماس کي سوهغه حضرت خضر عليه السلام وو . ددې درو واقعو فاعل همدغه حضرت خضر عليه السلام وو .

د مطلبې شخص قوم يهود (بني اسرائيل) دي او هغه کتاب چي پروردگار عالم وموسي عليه السلام ته ورکړي وو هغه د تورات په نوم باندي ياديږي . هغه ځای چي حضرت موسي عليه السلام او حضرت خضر عليه السلام سره يوځای سول بين النحرين په نوم سره مشهور دي . زماداسي گمان دي چي داځای په سوريه کي واقع دي والله اعلم .

نوټ : دابايد دپاده څخه ونه باسو چي د عالم برتري په بې علم باندي زياته ده او په قرآن عظيم الشان کي هم دا ذکر سويدي حضرت رسول اکرم (ص) هم په دې باره کي زيات ارشادات لري او خپل امتيان يي په دې باندي ما مورکړيدي چي بايد علم زده کړي . د علم په حاصلولو کي بايد منزلونه منزلونه حتي که په پښو هم وي بايد چي طي

کړي څو د بي علمي مخه ونيول سي . پروردگار عالم فرمايي . زما په باره کي دي هيڅ څوک بحث نه کوي ترڅو چي علم يي نه وي حاصل کړي .

پرموږ ټولومسلمانانو باندي دا فرض ده چي د علم دروازه پخپل مخ خلاصه کړو . که چيري د نيوي علم نسوزده کولای بايد ديني علم خود حقيقت له رويه زده کړو . خصوصاً په دې عصر او زمان کي چي خلگ د ساينس او تکنالوژي په مخ گړندي گامونه وړا ندي کوي ډير به د افسوس خبره وي چي خپل ځانونه و جهان ته د بيسوادانو په شکل وښيو . په دې صورت کي به مودخپل خدای او خپل پيغامبر عليه السلام د ارشاداتو په ضد عمل کړي وي .

د ټنبلانو دارو

د عبدالغياث کاکاپه کورکي د ډيري زمانې راهيسي د زوی د پيدا کيدوکومه آوازه نه وه خپره سوې . لوني ورته پروردگار عالم ډيري ورکړي وي ، خوددې کورد زړه ارمان يوه ورځ الله تعالي پوره کړ په داسي حال کي چي عبدالغياث کاکا پخپل پتي اوکړوندي کي په کارلگياوو ناڅاپه په منډه منډه يوکلي وال ورته ځان را ورساوه او پرې برغ يي وکړ . کاکا زيري مي درباندي ، اول به ماته شيريني راکوې بيا به زه درته وایم ، کاکاومنل چي شيريني به ورته ورکوي (ځکه دادستوردي چي دنیکي خبري په اوريدوسره اوريدونکي حتماً خبر رسان ته څه ناڅه مني .) بيا يي د زوی د پيدا کيدو خبر ورته و وايه . عبدالغياث کاکا ډيري خوشحالي څخه خپل کار و بار پرې ښووي اومخ دکور په خوا رهي سو . کورته په رسيدو سره د هري خوا ورته مبارکباد ويل کيدئ . خو کاکا به ويل ((خدای دې قدم دنیکو کړي)) او په تکرار تکرار سره يي د خداگ شکر کښي .

دهلک په پيدا کيدو سره دکاکا کورنی په خوشحالي کي ډوب پراته وه داهلک دومره نازولی وو چي هميشه به د پلار ، مور ، اوخوندو په اوږو باندي گرځيدی . خاص په الله او بسم الله سره د هغه پالنه کيدل . کرار کراره لک لوئيدئ په عوض ددې چي درس ووايي يا کم بل کمال زده کړي تمامه ورځ به په کوڅو او بازارو کي سرگردانه گرځيدئ . که څه هم پلار په مکتب کي واچوئ خود ډيري مهرباني اودلسوزی له امله چي په کور کي ورسره کيدل هلک دمکتب د نه ويلو تصميم دخپل ځانه سره نيولي وو . کاکاهم د خپل ځان سره وکښت اوکړوندي ته نه بيولي ځکه پلارنه غوښتل چي دا يوه دانه زوی يي د لمر په وړانگو کي په عذاب سي . لنډه داچي ددې هلک هره خبره منل کيدل اود ژوند ټول مشکلات د مور او پلار له خواڅه ورته حل کيدل .

د نابودي دنيا ژوند دی ، عمر دی تير يري ، عبدالغياث کاکا ناجوره سواو څه عمر بعد په حق ورسيدی . اوس نوداهلک لوی سوی وو خو د ډير ناز او ټنبلۍ له امله د هيڅ کار او روزگار نه وو . ناز او بې ځايه محبت ددې هلک په ژوند کي ناوړه تاثير وکړ . د مشرانو بې توجهي هلک ودیته اړ باسی چي دخپل پلارگتلي په کرار کراروختي کومه مځکه او پتي چي ورته په ميراث پاته وو د وخت او زمان په تيريدو سره هغه خرڅ کړي . په کور کي هم هغه وخت دمور ، خویندواو نورو دوستانو د توجه وړ وگرځيدی چي ورته د ژوند د معاشي د پاره څه نسوه پاته . نورنو نازولي هلک د خپل ټول جايداد څخه محروم سو اولاس ترزني په کور کي کښينستی . هميشه به يي په داسي وخت کي ډوډۍ خوړل چي د خپلو خویندو اوياهم مور له خوا به ورته دسترخوان غوړيدی او د لاس پرې منځلو د پاره به افتابه او لگن هم حاضریدي . اوس نو کور او کهول داسي وپتيله چي په څه ناڅه به ددې هلک و ژوند ته تغير ورکوي .

اوله ورځ يي وهلک ته دسترخوان هموار کړ خود لاس پرېمنځلو د پاره يي اوبه رانه وړې . هلک چي هرڅومره چيني ووهلې کومه فايده يي ورته ونه رسول مجبوره سو پخپله ولاړ سو اولاسونه يي پرې منځل .

په دوهمه ورځ بيا دسترخوان ورته هموار نسو بلکه هرڅه ورته کښيښو ول سول ، هلك چي بيا هرڅه نارې ووهلې څوڪ حاضر نه سول مجبوره سوپخپله يي خپل دسترخوان هموار کړ او بيا يي ټول کړاوخپل لاسونه يي پرې منځل.

په دريمه ورځ يي بيا ډوډي تياره کړه خو هيڅ کس حاضر نسوچي ورته ډوډۍ راوړي هلك چي ډير وړي سوي وو بيابي هم د پخوا پشان غلبي جوړي کړي چي وړي يم هيڅکس ورته ډوډۍ رانه وړه بيا پخپله ولاړ سواو د آسپرخاني څخه يي ډوډۍ خپل ځانته راوړل.

په څلورمه ورځ په کورکي هيڅ ډوډۍ پخه نسوه هلك د لوړي د لاسه ډير په تنگ راغي هاخوا دې خوايي وکتل هيڅ هم په نظر ورنغلل مجبوره سو د باندي ووتی او ديوه دوست کره ورغي . هلته ددې هلك د خاله زوی ناست وو چي تازه دکاره څخه سترې راغلی ووکوم وخت چي سره مخامخ سول نودې د خاله زوی ورڅخه پوښتنه وکړه چي ولي کارنه کوې ؟ هلك ورته وويل کومه دی کار ، ټول خلگ ووزگاردي . د خاله زوی ورته وويل رآه . هلك يي بوتلي او ديوه بټي وا لا سره يي شاگرد کړ . هلك چي ډير نازولي وود بوټو ماتول ورته ډير گران پريوتل کله چي ماښام کورته راغي ډير سترې ستومانه وو . مور يي نن ورته شکنه پخه کړي وه هلك په ډيره مزه داري سره خوړل . حال داچي همدغه شکنه پخوا دې هلك بل کل نه خوړل او هغه خوراک چي به يخ وو يابه ددې هلك په مرضا باندي نه وو نو دسترخوان به يي په لغته وواهه او په بد ويلو به يي شروع وکړه .

1. ټبه نوگرانو ويونکو ددې لنډي کيسي اصلي مطلب څه دی ؟

2. دا اولاد روزنه بايد په کومه ډول سره وسي ؟

3. آیا د علم په زده کولو سره راحت ډير يري اوکه په بې علمي ؟

4. د حلال رزق په گټلو کي زموږ دين (اسلام) څه وايي ؟

جوابونه

1. موږ بايد دا اولاد په روزنه کي ډير محتاط اوسو دهغه د پالنه څخه بايد يوه لحظه هم غافله ونه اوسو . موږ وينو په کوڅو اوبازاروکي هلکان بيله کومي پروا اودستورڅخه دوري رادوري گرځي ياخوپه ويدو گيمونو کي يا په سينماگانوکي ياهم په کلپونو کي د خپل وخت د تيرولو د پاره په خوراشوق اودوق سره پيسې په اين وان توگه د خپل موږاو پلار څخه اخلي او هلته د فضول او بيهوده کارونو په اجرا کولو کي لگياوي يا خود مکتب څخه تنبتي اوياهم

د دوستانو کره د میلستون پنوم دکوره څخه رخصت اخلي چي په دې صورتونو کي د موراو پلار گډه وظیفه ده خود خپل اولاد پالنه او روزنه په پام کي ولري.

2. دا اولاد روزنه باید په احسن صورت سره په داسي حالت کي وسي چي د زور وهلو ټکولو او بدسلوک په مبنا باندي اتکا و نلري خودا هم باید په یاد ولرو چي د بیخايه ناز او نوازاو یا هم بې حده مهرباني څه هم باید ځانونه وساتل سي . د ماشومانو د خواهشاتو په مطابق هغه وخت کارکول ضروردي چي دهغوپه سالمه روزنه کي کم تاوان وا نه پوي . دنرمو خبرو اوپراخي حوصلې څه باید کار واخيستل سي .

3. دا حقه خبره ده روزي ورکونکي الله پاک دی خو په دنيا کي دکارونو ویش د عقل اومنطق په اساساتو باندي ولاړ دی . په دې نړۍ کي چي مور ژوند کوو وینو چي اکثره غریب کاره خلگ ددنیوي علم څخه برخورداره نه دي ، ددفتر ادارې اوچوکي ادعا ځکه نسي کولاگ چي علم نلري اکثره ډیر خراب حالت د ژوند تیروي . ولي په مقابل کي هغه کسان چي دعلم اوسواد خاوندان دي د دفترونو اوحکومتي کارونو په اجرا کولو لگيادي اوددې لاري څخه په ډیره آسانه توگه خپل د ژوند معاشي برابروي .

4. دحلل رزق په گټلو کي رب العزت ډیر برکت اچوي اوخپل ټول بندگان يي په دې امرکړيدي چي دحلل رزق دگټلود پاره کار وکړي لکه د الرحمن په مبارکه سوره کي 29 آیت ترجمه ده ((ټوله هغه چي په آسمان اومخکه کي دي په کارونو بوخت دي .

5. اوهمدغه رنگه رسول اکرم (ص) فرمايي ((هغه څوک چي ایمان په خدای (ج) لري اوحلال رزق د پاره هاند کوي هغه پرالله (ج) باندي گران دی .

6. اوپه مور مسلمانانو کي داسي يو متل دي چي وايي (دبیکاره خداگ بيزاره).

په حقیقت کي دبیکاره اوبې روز گاره سړي څخه دهیڅ کس ښه نه راځي اوتوله خلگ ورته بد وايي اوځان ځني ليري کوي .

ازما يښت

د حضرت ابوهريره (رض) څخه روايت دی فرمايي چې مادحضرت (ص) نه اوريدلي دي . داسې وفرمايل : په بني اسرائيلو کي درې کسان وه ، يويي برگی (پيس) يو يي گنجی (پک) او بل يي ړوند وو . الله تعالی په هغوی د ازمايښت اراده وکړه . يوه فرشته يي دسپري په شکل ورته را واستول .

فرشته وبرگي ته ورغلل او ورته وې ويل . ستا څه ډيرخوښ دي ؟ هغه ورته وويل . صفا رنگ ، ښايسته پوستکی اوچي دامرض راڅخه ليري سي ، خلق راڅخه نفرت نکوي . فرشته پرې لاس راوکښی جوړ سو . ښايسته بدن (پوستکي) اوښايسته رنگ الله پاک ورکړ . بيایي ځني پوښتنه وکړه . کوم مال دي ډير خوښ دی ؟ هغه ورته وويل اوښان ياغواگاني (راوي ته شك دی) نو بلاربه اوښه ورکړې سوه . او ورته وې ويل . الله تعالی دي درته پکښي برکت واچوي .

بيا گنجي (پک) ته راغله . ورته يي وويل . ستا څه ډير خوښ دي هغه ورته وويل ، ښکلي وينسته چې دا پک توب راڅخه ورک سي ځکه خلگ راڅخه کرکه کوي . فرشته لاس باندي راکش کي دالله په رضا جوړسو ، اوښکلي وينستان ورته پروردگار عالم ورکړه . بيا فرشته ورته وويل . په مالونو کي دي کم شی خوښ دی ؟ هغه ورته وويل . غواگاني . پروردگار عالم ورته بلاربه غوا ورکړه . او ورته وي ويل الله تعالی دي پکښي برکت واچوي . بيا دا فرشته وړوند ته ورغله ورته وي ويل . ستا څه شي ډير خوښ دي ؟

هغه ورته وويل . داچي الله تعالی راته نظر بيرته راکړي چې خلگ ووينم . فرشته لاس باندي راکش کړ د پروردگار عالم په امر بنا سو ، بيا يي ورته وويل په مالو نوکي دي څه شي ډير خوښ دي ؟ هغه ورته وويل . ميړي . نو د پروردگار عالم په امريوه دانه بلاربه ميړه ورکړه سوه اوورته وي ويل خدای دي پکښي برکت واچوي .

بلاربه ميړه لنگه سوه ، غوا او اوښه هم لنگي سوې اويا زياتيدې تردې چې د دريو واړوسره يوه کنده ډکه سوه . څه موده پس بيا هغه فرشته دانسان په شکل هغه پيس ته په هغه شکل اوهغه شان سره راغلل کله چې هغه برگی (پيس) وو . او ورته وي ويل .

زه فقير يم ، بې خرڅه سوي يم . بي دالله (ج) نه مي بله چاره نسته ، ستا څه دهغه الله پنوم چا چې ښايسته پوستکي اوښايسته رنگ اودا ډکه کنده مال درکړی دی ، يو اوښ غواړم چې زه سفر باندي وکړم . هغه ورته وويل . حقدار نورهم ډير دي . فرشته ورته وويل . داسي معلومېږي چې زه تا پيژنم ، آیا ته غريب برگی پيس نه يي چې خلقو درڅخه کرکه کوله ، بيا الله پاک جوړ کړي اودومره مال يي درکړ . هغه ورته وويل . دامال ماته پشت په پشت

مالدارو مشرانو نه پاتي دی . فرشته ورته وويل . که درواغ وايي نو بيا دي خدای هغسي که . بيرته هم هغسي سو

فرشته بيا پک ته راغله په هغه شکل او هغه حال کښي لکه چي هغه مخکي وو . هغسي خبري بي ورته وکړي لکه چي وپيس ته يي کړي وې . هغه هم هغه شان جواب ورکړ ، نو ورته يي وويل . که دروغ وايي نو خدای دي هم هغسي که لکه پخوا چي وې . هغه هم د پخوا پشان سو .

بيا ږوند ته راغله په هغه شکل او په هغه حال کښي څنگه چي مخکښي وو ، ورته يي وويل . غريب مسافريم بي خرڅه سوی يم بي دالله نه مي بله اسره نسته ، ستا څه دهغه الله په نامه يو پسه غواړم چاچي تاته نظر بيرته درکړ اودومره مال يي درته درکړ ، چي زه د سفر انتظام باندي وکړم . هغه ورته وويل . زه ږوند الله جوړ کړم اوس د هغه الله پنامه چي دي څومره پسونه پکار وي او څومره چي ماته پرېږدي (تاته اختيار دی) زه به درته هيڅ څه نه کوم ، څومره چي اخلي هغه واخله . فرشته ورته وويل . خپل مال دي سمبال کړه ، زما نه دی پکار ، دا خو په تاسو دالله تعالي يو آزماينست وو ، نو ستا څخه الله تعالي راضي سو ، اودهغه دواړو ملگرونه دي ناراضه سو . بخاري اومسلم شريف دواړو دامبارك حديث روايت کړيدی . دريم باب دصبر بيان 65 حديث 60 مخ رياض الصالحين اول جلد .

سوالونه

1. ددې کيسې اصلي مطلب څه دی ؟
2. ولي الله پاک په خپلو بندگانو آزماينست کوي ؟
3. ددنيا سره د محبت پاره کي رسول الله (ص) څه ويلي دي ؟

جوابونه

1. ددې کيسې اصلي مطلب دادی چي موږ بايد دالله تعالی شکر پر ځای کړو په هر وخت اوهر زمان کي . داشکر په دې معني نه دی که چيري موږ الله تعالي په لاره کي څه ورکړو نوگواکي زموږ مال کميږي ، داسي نه ده پروردگار عالم په کښي برکت اچوي . اول خو زکوات پرمسلمانانو فرض دی ، بيا خيرات ، صدقه ، سرسايه ، قرض حسنه ورکول هم پرمسلمانانولا زمي اوضروري خبره ده . اصلي مسلمان جوړيدل دهمدې ځايه څخه جوړيږي . لکه پروردگار عالم دقرآن عظيم الشان په لمړي صفحه اولمړي جملو کي داسي فرمايي (ومما رزقنهم ينفقون) ترجمه يي

داسي ده . دهغه رزق څخه چي ما په روزي ورکړيده هغه کسان چي متقيان دي دوی دالله پاک بندگانو ته روزي ورکوي .

2. ټوله په دې پهيرو کم وخت چي انسان ودنيا ته راسي په هيڅ هم نه پوهيږي اوهيڅ هم نلري حتي د خپل ځان ساتنه هم نسي کولای ولي پروردگار عالم دادرې شيان وانسان ته پخپل

رحم اومهرباني سره اعطا کوي ،

1_عقل 2. دارايي 3. محافظت .

يعني دموراو پلار محبت ددوستانو شفقت ددې ضمانت کوي چي انسان لوی اودکمال اندازې ته ورسېږي . دالطف اومهرباني د پروردگار عالم ده . هغه وخت چي دکمال اندازې ته ورسیدی بيانو ددنيا په جمع کولو کي لاس اوپنې وهي داسي لگياوي ته چي وايي په دنيا کي بيله دې جمع کولو څه بل کارنسته . ددې جمع کولو دپاره د خپل عقل او تدبر څخه کاراخلي څو وکولای سي په اسانۍ سره دخپلو شتو په ډيږولو کي اضافه توب راوړي . بيانو ورڅخه هيروي چي دا په اصل کي څوک وو . څنگه منځ ته راغي . څه بايد وکړي . اوداسي نور نور . په همدې خاطر پروردگار عالم خپل بندگان ددې خاطر چي خپل اصليت وړک نه کړي د خپل اصلي بادار تابع اوسي او په ژوند کي د خپل همنوع سره دکمک او تړون څه خپل ځان جدا نکړي کله نا کله په ازماينست کي اچوي څو د نورو بندگانو د پاره د سرمشق اوعبرت سبب وگرځي . په همدې سبب قرآن عظيم الشان مور ته په کراتو کراتو دا ذکر کړیدی .

2.رسول الله (ص) فرمايي ((زه ددې څخه نه بيړيم چي زما امت به ددين څخه واوړي خو ددې نه بيړيم چي ددنيا سره په مينه اومحبت اخته نسي)) صدق رسوله . رشتيا هم ددنيا سره مينه دومره غټه خرابي راوړي چي بل هيڅ فسق اوفساد يي نسي راوستلای . پرمور مسلمانانو باندي دافرض ده چي دحلل رزق او روزي د پاره کار وکړو خودا موهم بايد په ياد وي چي پروردگار عالم اود هغه رسول مقبول مور ته څه اوامر اوارشادات پرې ايښي دي . څو د ازماينست او عذاب الاهي څخه په امان اوسو .

پروردگاردې مور ته د عمل بالارکان توفيق راکړي آمين .

امانت

د عبدالله بن عمر ابن الخطاب څخه روایت دی وايي ، ماد رسوالله (ص) څخه اوریدلي دي . چي ويل يي . د تیرو قومونو څخه درې کسان په سفر روان وو شپه پرې راغلل نو یو غارته ننوتل . دغره څخه یوه غټه ډبره را ولغړیدل د غارخوله یي بنده کړه . دوی پخپلو منځونو کي وویل . ددې مصیبت نه مو د خلاصۍ بله چاره نسته ، بيله دینه چي دالله تعالی څخه د خپلو نیکو اعمالو په وسیله سوال وکړو . په هغو کي یوتن وویل . یا الله زماموراو پلار ډیر سپین ږيري سوي وه اوماد شپې د خپلو اولادو نو څخه مخکي اول هغوی ته شیدې ورکولې . یوه ورځ را باندي غره کي ددرختي په تلاش ناوخته سو . ما بنام چي راغلم هغوی ویده سوي وه ، ماڅاروی ولوشل او چي هغوی ته مي د شیدو پیاله یو وره دواړه بیده وه .

ویښول مي مناسب ونه گڼل اوددوی څخه مي اول خپل اولادونو ته شیدې ورکول هم خوښ نه وو . ورته ولاړ وم چي خپله راویښ سي اولادونه مي په پښو کي لغړیدل او ژړیدل . ترڅو چي سهار سو . او هغوی د خوبه څخه را کښې نستل . زه ورته انتظار وم بیا هغوی خپلي شیدې وچښلې . یاالله که ما دا کار خاص ستا درضا د پاره کړی وي نو زموږ څخه دا تکلیف ليري که . ډبره لږ شان وښوئیده خودومره ليري نسوه چي دوی د غاره څخه راووزی .

بیا بل وویل : یاالله زما د یو اکا لور وه چي ماته د ټولو خلقوڅخه گرانه وه ، او په بل روایت کي دي چي دومره ډیره مینه مي ورسره وه څومره چي انتهایي مینه یوسړی دیوې ښځې سره کوي . مابه ورڅخه د وصل تقاضا کوله خو هغې به انکار کاوه . تردې چي هغه په سخته قحطی کي مجبوره سوه زما څخه یي څه پیسې و غوښتې ما په دې شرط شپږ دیناره ورکړل چي زما خواهش به پوره کوي . هغې ومنله ، بیاکله چي ماگقابو کړه اوگپه بل روایت کي دي بیاکله چي زه دهغي پښو منځ کي کښي نستم . راته یي وویل . دالله څخه و بیریره اودامهر په ناجائزه مه ماتوه . ددې خبري په اوریدو ځني ليري سوم ، حال داچي هغه زما ډیره خوښه وه او هغه دینارونه مي هم ورته پرې ښوول . یاالله که مادا کار خاص ستاد رضاد پاره کړی وي دا تکلیف زموږ څخه ليري کړه . ډبره نورهم وښوئیده خودومره نه چي هغوی د غاره ځني وتلي وای .

دریم وویل : یاالله ماد یوه کارد پاره څه مزدوران نیولي وه نورو ته مي خپله خپله مزدوري ورکړه خو یوسړی ولاړی دهغه مزدوري راسره پاته سوه ، ماد هغه په رقم تجارت شروع کئ اودهغه مال ډیر زیات سو . څه موده پس هغه سړی راغئ اودخپلي مزدورئ تقاضا یي وکړه . ماورته وویل . داڅه مال چي ته ويني ، میږي ، بزي ، غواگاني ، اوبنان اوغلامان داټول ستا مال دی . هغه راته وویل . خندا را پوري مه کوه ، زما مزدوري خولږ وه .

ماورته وويل . خاندن نه واقعي دا ټول ستا مال دى . وږه يي . هغه ټول مال روان كړ . هېڅ شى يي هم پري نښود .
ياالله كه ماداكار خالص ستا د رضا د پاره كړى وي نوزموږ څخه داتكليف ليري كه . ډبره ليري سوه اودغارخوله
هم خلاصه سول . ټوله راو وتل او پخپل سفر روان سول . بخاري اومسلم شريف دواړو ددې حديث روايت كړيدى
. رياض الصالحين اول جلد 12 حديث 19 مخ اول باب

سوالونه

1. ددې مبارك حديث اصلي مقصد څه دى ؟

2. ايا دا كيسه موخوبنه سوه ؟

جوابونه

ددې مبارك حديث اصلي مقصد دادى چي دخلقو مال بايد په زور، جبر اوناحقه سره ونه خوړل سي . داسي چي
پرمسلمانانو فرض ده بايد زكات ، خيرات ، صدقه اوسرسايه وركړي په هغه صورت كي چي دخپل حق اواندازې
څخه زياتي پيسې يامال ولري نوپه دې ډول داهم فرض ده چي دخلقو مال ته بايد په درنه سترگه وكتل سي اوياهم
دامانت په صورت كي بايد ورسره خيانت ونه سي . داسي يوه مشهوره جمله د ټولو مسلمانانو په ذهن كي سته چي
رب العزت فرمايلي دي:

الله تعالي (ج) دخپل حق څخه تيريږي خو دبنده دحق څخه نه تيريږي .

موږ په دې قصه كي ولوستل چي ترټولو بهترين خدمت وخلقو ته هغه دى چي د خلقو امانت بېرته پلاس وركړل سي
. دا چي بعضي خلگ د نورو خلقو و دارايي گانو ته يي سترگي پټي كړي وي اوياهم غلا وي كوي په ورځ داخرت كي
به په ډيرسخت عذاب سره اخته سي او رسول الله (ص) يي هم شفاعت ترهغو نه سي كولاى ترڅود قرضدارحق ادا
نه كړي . او په دنياكي به هم خجل اوشرمنده وي . دا خولا پريږده چي په پټه پټه به دخلقو دويږي گرځي .

دغڻيٽ مال څه ته وايي

د حضرت ابوهريره (رض) څخه روايت دی چي رسول اکرم (ص) فرمايلي دي : پيغمبرانوکي يو پيغمبر عليهم الصلواه والسلام و جهاد ته روان سو. اوخپل قوم ته يي وويل . داسي سږي دي زماسره نه ځي چي بنځه يي نکاح کړې وي ولي کورته يي نه وي راوستلې ، خود راوستو نيت يي وي . داسي سږي دي هم نه راسره راځي چي د آبادۍ ديوالونه يي پورته کړي وي خولايي چت نه وي پرې اچولی . اوداسي سږي دي هم نه راسره راځي چي مېږي يا بلاربي اوبني يي اخیستي وي اودهغو دېچو په انتظاروي.

غزاته روان سو ، اوهغه کلي ته په داسي وخت کي ورسیدی چي مازديگر يامازديگر نژدې وو . نو لمرته يي وويل . ته هم دالله په حکم روان يي اوماته هم د جهاد حکم الله را کړيدي . الله . دا لمر موږ ته ودرهه (ايساريي که) . لمر ودریدی ترهغه وخته چي دوی فتح وموندله اودغڻيٽ مال يي راجمع کړ چي دآسمانه اور راسي او ويي سوځوي (په هغه زمانه کي دادصدقې دقبليدو علامه وه) اور راغلی خودا مال يي ونه سوځاوه . هغه قوم ته وويل:

په تاسو کي چا خيانت کړیدی . مال پوره نه دی ځکه ونه سوځيدی دهرې قبيلې دي يو يو نماينده راسي ماته دي لاس را کړي . په هغوی کي دوو يادرو کسانولاسونه د پيغمبر په لاسونو پوري ونبتل . ورته يي وويل . تاسي څه پټ کړيدي هغه راوړئ . هغوی دغوا د سر غوندي د سرو زرو جوړ را وړ او په نورمال کي يي واچاوه . اور راغی او ټول مال يي وسوځاوه . حضور (ص) وفرمايل . الله تعالی زموږ په کمزورئ اوعاجزئ رحم وکړ اوموږ ته يي مال دغڻيٽ حلال کړ .

بخاري اومسلم شريف دواړو ددې مبارک حديث روايت کړيدي.

رياض الصالحين اول جلد 58 حديث 55 مخ باب الصدق

سوالونه

1. دغڻيٽ څه ته وايي ؟

2. جهاد څه ته وايي ؟

جوابونه

اول: غنيمت عبارت دهغه مال څخه دى چې دكفرسره دجگړې يا جهاد په وخت كې د مسلمانانو په لاس ورسې اويايې ترې ولجه كړي . خو هيڅكله غلا ، لوټ ماري ، په زوراخيستل د غنيمت معني نلري بلكه دارنگه لاس ته راوړل هغه حرام مال دى چې په ورځ كې داځرت به پروردگار عالم دې شخص ته په دوږخ كې ځاى جوړوي اودمال د عوض په رقم كې به دغله څخه دايمان حصه اخلي .

دوهم : جهاد عبارت دهغه مجادله اومبارزه څخه دى چې دحق غالبيت پرناحق باندي ثابتوي . جهاد په ځان ، ژبه اومال سره پخپل وس اوقدرت تحقق مومي . ددې مجادله او مبارزه هدف د الله تعالي د قانون تطبيق كول او نافذ كيدل دي .

توکل او با ور

دحضرت عبدالله ابن عباس (رض) څخه روایت دی چې حضرت محمد (ص) فرمایلي دي . ماته امتونه وشوول سول . یو نبي مي وليدی چې ورسره وړوکی شان ټولگی وه اوځینو نبیانوسره یو یادوه کسان وه اوځینو سره یوهم نه وو . ناڅاپه مي یوه ډیره گڼه وليده نومادا خیال وکړچي دا به زما امت وي . راته وویل سوه . دا موسي اود هغه امت دی . لیکن ته دآسمان کنارې ته وگوره . ماچي وکتل نو یوه ډیره لویه جمع وه . بیا راته وویل سوه دې بلي کنارې ته وگوره . نودې خوا هم ډیره زیاته گڼه وه . راته وویل سول دا ټوله ستا امت دی . په دې کي اویازره داسي کسان دي چې بي حساب او بی عذابه جنت ته ځي .

بیا حضرت (ص) دمجلس څخه ولاړسواوکورته ننوتی . خلقو خبري شروع کړي ، دا کسان به څوک وي چې بې له پوښتني څخه به جنت ته ځي . چا ویل دابه دحضرت (ص) اصحاب وي . چا ویل دا به هغه کسان وي چې داسلام په دور کي پیدا سوي وي ، دکوچنیوالي څخه مسلمان وي اوشرك يي بيخي کړي نه وي . چا نوري خبري وکړي . په دې وخت کي آنحضرت (ص) دکوره څخه راووتی . وې فرمایلي . څه خبري مو کولې ؟ خلقو ورته حال ووايه . نوآنحضرت (ص) وفرمایلي : دابه هغه کسان وي چې پخپله دم درهه کوي نه په بل چا او نه به بد فالي نیسي بس پخپل رب به

توکل کوي . دستي عکاشه بن محسن (رض) ودريدی اوعرض يي وکی ؟

يارسول الله ته الله ته سوال وکه چې ماهم دې کسانو کي شامل کړي ؟ آنحضرت (ص) ورته وفرمایلي . ته په دوی کښي يي . بیابل سړی ودريدي عرض يي وکړ .

زما دپاره هم دالله (ج) څخه سوال وکړه چې دې کسانوکي مي شامل کړي ؟

رسول الله (ص) ورته وفرمایلي : عکاشه ستانه مخ کي سوال وکړ .

بخاري شريف اومسلم شريف دواړو ددې حديث روایت کړیدی .

رياض الصالحين اول جلد4حديث (باب يقين اوتوکل)

سوالونه

1. آیا درسول مقبول امت زیات دی ؟

2. آیا بی دالله (ج) نه بل مددگارسته ؟

جوابونه

اول سوال جواب :

هو. دا حقیقت دی چي درسولالله (ص) امت ډیرزیات دی . ځکه په قرآن عظیم الشان کي دا وعده کړي سویده چي پس له محمده بل پیغمبر او بل نبی نسته اود قیامت تر ورځي پوري به دادین قایم وي په هر شکل اوهره بڼه چي څوک اسلام ته خدمت کوي د همدې قرآن اومحمد (ص) پرارشاداتو باندي به بنا ولري . ددې خبري د تائید د پاره هغه صحنه وخیلو گرانو ویونکو ته ورپه زړه کوم کم چي د رحلت په وخت کي پینښه سوي وه . هغه وخت چي رسول الله (ص) خپلي سترگي ددې نابودي دنیا څخه پټي کړي نو په مسجد نبوي کي حضرت عمر فاروق قسم وخوړئ ، هر هغه کس چي ووايي پیغمبر مړسو سر به یي په توره ورته پرې کړم . په مسجد نبوي کي ټول صحابه چپ ناست او ولاړ دي هیڅ څوک زغ نسي کولای . حضرت ابوبکر صدیق (رض) نسته دیوه غم پرځای دوه غمونه دي ، حضرت عمر په قهر کي دی توره یي را کښلې ده اود فریاده څخه چغی وهي . په دې حالت کي ځني صحابه ولاړه حضرت ابوبکر چي د ښهه وتلي وو په دې حالت سره یي آگاه کړ . هغه هم په ډیره منډه ځان را ورساوه اومسجد نبوي ته حاضر سو سمدلاسه یي پر حضرت عمر دا آیت ولوستی

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ذَرِينِ مَا تَدْوُقْتَلْ اِنْقَلَبْتُمْ عَلٰی دَعْوَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰی عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللّٰهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللّٰهُ الشَّاكِرِينَ (144) آل عمران

ترجمه : نه دی محمد مگر رسول دخداي (ج) . که چیري مړسي اویاقتل سي نو تاسي به د پخوا پشان خپلو اولینو حالتونو ته گرځي . او هغه کس چي وگرځیدئ خپل پخواني حالت ته پس هیڅ ضرر به ونه رسوي الله ته ډیر ژردئ چي الله به جزا د نیکی ورکړي وشکر گذارانو ته .

حضرت عمر فاروق (رض) وایي والله مادا آیت مبارک هیر کړي وو سمدلاسه چپ سو او خپله توره یي بیرته په پوښ کي واچوله ددي مبارک آیت معنی اومطلب دادی چي د پیغمبر په نه موجود دیت سره به هم دادین داسلام قایم وي اگرکه منافقان او کافران په خپلو دسایسو شپه او ورځ صبا کړي .

دوهم سوال جواب :

هیڅ کله د پروردگار عالم نه ماسوا بل څوک مددگار کیدای نسي

وکفي با الله ولي وکفي با الله نصيرا .

ددياد خلقو کمکونه هيڅکله مؤثرنه واقع کيږي کله چي د پرور دگار عالم رضا پکښي نه وي.

د دوستۍ تړون

دمخکي پرمخ ډير ښهرونه کلي اوڅلک دي چي په مختلفو شرائطواو حالاً توکي ژوندکوي ، په همدې لحاظ په يوشهرکي يو ډير مالداره سړی وو چي په يوه ولسوالي کي يو بل شته من زمينداره ملگري درلودئ د دوي ترمنځ دا عادت وو چي هرکله به يي زړه وغوښتۍ د خپلي کورنۍ سره به يي ښهريا کلي ته سفرکاوه اوڅه د پاسه شل ديرش ورځي به يي تيرولي په دې ترڅ کي يوه ورځ دکلي خان اوزمينداره د خپل کورکهول سره روان سواو ښهري ته ورسيدۍ کله چي دخپل ملگري مهمان خاني ته داخل سو وې ليدل چي دملگري زوی يي ناست دی اوکتاب ورته غوړيدلئ دی ترسلام دوعا ورو سته هلك ولاړی چي خپل پلارخبرکړي خوځپل کتاب يي په همدې مهمان خانه کي پرې ښودئ اوځپله ولاړئ ، زمينداره سړي وغو ښتل چي دا کتاب وويني کله چي کتاب يي خلاص کړ وې ليدل چي داسي پکښي ليکل سويوه.

خان کاکا په لمړي ځل کي دوه آسان اوځپل دکور ټول ماشومان را وستل دومره پيسې د آسانود پاره خوراک دومره وريچي دومره غوښي اوداسي نور. بيا په دوهمه پلا ... بيا په دريمه پلا... ، زمينداره سړي چي دا کتاب ولوست ډيره يي خوا بده سوه اوځان ورته سپک معلوم سو،خيرکله چي دده ملگري راغی ترسلام دوعا ورو سته يي بيله ځنډه څخه ورته وويل : شاباش : څومره ښه دوستي ، زما دکلو کلو د را تللو حساب اوکتاب سره دخرڅه ليکي . او پرما باندي د خرڅ احسان اچوي ؟ ښهري سړی چي پوه اود فکرهونښيار وو په خندا سواو خپل ملگري ته يي وويل.

عجيبه ښه خبره دي وکړه ، ددې ليکلو مقصد دانه دی چي زه پرتا احسان اچوم اوياهم ستا نه ددې عوض غواړم مقصد دلته دادی چي هرکله وغواړم ددوستۍ په باره کي فکر وکړم سمدلاسه کتاب ته گورم وينم چي مادا دوستي په دومره زياتو پيسو پيدا کړيده او څنگه به څوک وکړای سي زما دا سرمايه بيخايه او بيهوده تلف کړي او يايي وغورځوي ځکه خو دا دوستي تر مرگه پوري پالم په دې باره کي يوفارسي شاعرهم څومره ښه فردونه لري موي سفيدام رافلك راياگان نداد* اين رشته رابه نقد جواني خريده ام

سوال

ددې مطلب اصلي مرام څه دی ؟

جواب : گرانو ويونکوکمه لاره چي ما وځپل ځانته پخپل ژوند کي ټاکلي ده هغه په سادگۍ اودمينا طوطي پشان د څو کلمو د زده کولو نتيجه نه ده بلکه دميني محبت ايمان اوکاملي عقيدې هغه پخه سوي ميوه اوغوره کړه سوي لاره ده چي د پروردگار عالم په رحم اوعطوفت سره زما په برخه سويده ځکه نو دمرگ تر ساعته به ددې لاري په حقانيت اوحقوقيت باندي اعتراف وکړم ددې خپلي خبري د برملا کولود پاره غواړم تاسي ويونکي پرما باندي شاهدان واوسۍ .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**